

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS RAPORU

BESFiW

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

Sunus	2
Yönetici Özeti	3
Sürdürülebilirlik Nedir? Neden Önemlidir?	4
Sürdürülebilir Finans Nedir?	6
Düşük Karbon Ekonomisine Geçişte Sürdürülebilir Finansın Önemi	8
Sürdürülebilir Finansman Alanındaki Temel Kavramlar	8
Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları	10
Paris Anlaşması ve Sürdürülebilir Finans	12
COP27 (27. Taraflar Konferansı)	12
COP28 (28. Taraflar Konferansı)	13
Sürdürülebilir Finansa Destek Veren Kurum ve Kuruluşlar	14
Ulusal Düzeydeki Sürdürülebilir Finans Politikaları ve Uygulamaları	15
Sürdürülebilir Finans Araçları	16
Yeşil Tahviller	16
Sosyal Tahviller- Pozitif Etki ve Toplum Gelişiminin Teşviki	18
Sürdürülebilir Tahvil ve Sürdürülebilirlik-Bağlantılı Tahviller	18
Yeşil ve Sürdürülebilir Kredi Hatları	18
Mavi Kredi ve Bono	19
Ülkelerin Sürdürülebilir Finansmana Erişim Süreçleri ve Engelleri	20
Uluslararası Fon Sağlayıcıların Politikaları ve Koşulları	20
Sürdürülebilir Finansı Teşvik Etmede Hükümetlerin Rolü	20
Hükümetlerin Rolüne Bir Örnek Olarak AB Taksonomisi	21
Ulusal Taksonomi İhtiyacı-Yol Haritası	22
Yeşil Tahvillerin İyi Örnekleri	23
Kurumsal ve Büyük Firmalar ile KOBİ'lerin Sürdürülebilir Finansa Erişimi	24
Sürdürülebilir Finansman Kaynaklarının KOBİ'lere Aktarımı	25
KOBİ'lerin Sürdürülebilir Finansa Erişimde Karşılaştığı Zorluklar	26
Sürdürülebilir Finans için Teknolojinin Önemi	29
Dijital Platformlar ve Sürdürülebilir Finans	29
Finansal Teknolojilerin Rolü	29
Dijital Bankacılık ve Ödeme Sistemleri	30
Veri Analitiği ve Sürdürülebilir Finans	30
Büyük Veri Analizi ve Tahmin Modelleri	30
Sürdürülebilirlik Performansı ve Risk Analizi	30
Yapay Zeka ve Sürdürülebilir Finans	31
Sonuc	32
Kaynaklar	33

ISBN: 978-625-6720-04-6 (Elektronik)
İSO Yayın No: 2024/1 - Sertifika No: 52731

Mart 2024, İstanbul

İstanbul Sanayi Odası
Ekonomik Araştırmalar ve Kurumsal Finans Şubesi
Meşrutiyet Caddesi No: 63 - 34430 Beyoğlu İstanbul
Tel: (212) 252 29 00 (pbx)
www.iso.org.tr

Grafik Tasarım ve Uygulama:

EditMedya
www.editmedya.com

"Bu çalışma İSO için BESFİN tarafından hazırlanmıştır."
Tüm hakları İstanbul Sanayi Odası'na aittir.
Bu yayındaki bilgiler ancak kaynak gösterilmek suretiyle kullanılabilir.

Son yılların en çok kullanılan ve tartışılan kavramları arasında yer alan “sürdürülebilirlik” ve “sürdürülebilir kalkınma” en basit ifadeyle, gelecek nesillerin yaşam kaynaklarını tahrip etmeden yaşayabilmek ve kalkınabilmek demek. Başka bir deyişle, eğer günlük yaşamsal ihtiyaçlarımızı karşılarken gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme imkanlarını koruyamıyorsak, sürdürülebilir bir kalkınmadan bahsetmemiz mümkün değil.

Dünyanın baş döndürücü bir sanayileşme ve kalkınma sürecinden geçtiği son yüz yılda, kentlerin hızla büyümesi, ekonominin giderek küresel ve finans ağırlıklı hale gelmesi, hizmet sektörünün genişlemesi ve dijital çağın başlaması gibi gelişmeler, insanlığın genel yaşam standartlarında muazzam bir sıçramaya yol açtı. Ancak dürüstçe kabul etmemiz gerekiyor ki, insanlık olarak bu süreci yaşarken doğal kaynaklarımızı hoyrat kullandık, gezegenimize telafisi zor hasarlar verdik ve büyümede kapsayıcılık, gelir adaleti, fırsat eşitliği gibi hususları geri plana attık.

Şimdi önümüzde ekonomik büyümeyi sosyal ve çevresel duyarlılıkla dengelemek gibi zor bir görev var. Başarının koşulu, sürdürülebilirliği sadece altından kalkılması gereken bir zorluk ya da mecburen katlanacağımız bir maliyet olarak görmekten vazgeçip onu kalkınmanın yeni konsepti olarak benimsemek ve gelecek için fırsata çevirmek. Neyse ki yeşil dönüşüm artık dijitalleşme ile birlikte çağımızın paradigması haline geldi ve giderek toplumun tüm kesimlere yayılan bir farkındalığa dönüştü. Bu farkındalık, önemli olsa da yeterli olmadığı son derece açık. Sürdürülebilir ekonomiye ve sürdürülebilir iş modellerine geçiş için ESG (çevresel, sosyal, yönetişimsel) kriterlerine hakim olmalı ve yatırımlarımızı bu alanlara yönlendirmeliyiz. Bunun en önemli parçası, ESG kriterlerini baz alan finansman biçimlerini iyi tanımak ve uygulamaya geçirmek.

Türkiye’de sanayi sektörünü temsil eden en büyük sivil toplum kuruluşu olarak, ülkemize ve insanlığa karşı sorumluluğumuzun farkındayız. Bu doğrultuda 2021 yılında oluşturduğumuz “Sürdürülebilirlik Vizyonu” kapsamında kısa sürede önemli çalışmalara imza attık. Yapabileceğimiz en değerli katkılardan birinin de sürdürülebilir finans alanında sanayicilerimizin bilgi açığını kapatmak olduğunu görüyoruz. Elinizdeki çalışma, tam da bu amaç doğrultusunda hazırlandı.

Sürdürülebilir finansın ne olduğu, neden önemli olduğu ve nasıl işlediği gibi konular oldukça geniş kapsamlı ve pek

çok boyuta sahip. Bu nedenle raporumuzda sürdürülebilir finansman alanındaki temel kavramlar tanıtıldıktan sonra, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) ve Paris Anlaşması gibi uluslararası çerçeveler, COP27 ve COP28 gibi konferanslar, sürdürülebilir finansla destek veren kurumlar ve ulusal düzeydeki politikalar ve uygulamalar özetleniyor.

Çalışmada sanayicilerimize en çok yararı dokunacak bölümlerden birinin sürdürülebilir finans araçları olduğunu düşünüyoruz. Yeşil ve sosyal tahvillerden mavi kredilere kadar, şirketlerimizin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmalarında rol oynayabilecek araçların geniş bir tanıtımı raporda mevcut. Öte yandan, işletmelerimizin büyük bölümünü oluşturan KOBİ’lerin sürdürülebilir finansman kaynaklarına erişimde yaşadıkları zorluklar ve bu kaynakların KOBİ’lere aktarım şartları da raporun önemli katkıları arasında.

Sürdürülebilir finansmanı tartışırken göz ardı edemeyeceğimiz bir konu da teknolojinin rolü. Dijital platformlardan fin-tech dünyasına, veri analitiğinden yapay zeka uygulamalarına kadar pek çok alanda yaşanan çığır açıcı gelişmeler, sürdürülebilir finansın etkinliğini ve erişimini kolaylaştırırken performans ve risk analizinde yeni ufuklar açıyor. Raporumuzun son bölümünde de bu olanaklar inceleniyor.

Bu çalışmayı Odamız için büyük emek ve titizlikle hazırlayan, Besfin Finansal Hizmetler’den değerli danışmanlarımız Ferda Besli ve Deniz Besli Piroğlu ile çalışma arkadaşlarına teşekkürlerimi sunuyorum. Raporun sanayicilerimizin sürdürülebilirlik ilkelerini benimsemeleri, yatırım ve finansman arayışlarını bu doğrultuda şekillendirmeleri için bir bilgi ve ilham kaynağı olacağına inanıyorum.

Erdal BAHÇIVAN
İstanbul Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

Küresel ısınmanın sürdürülebilir bir dünyayı olanaksız hale getirme tehlikesi, COVID pandemisinin şiddetlendirdiği sosyal ve ekonomik eşitsizlikler ve Endüstri 4.0 adı altında teknolojik gelişimin üretkenlik artışına sağlayacağı yüksek katkının görülmesi sonucunda dijital ve çevresel dönüşüm, “ikiz dönüşüm” tabiriyle anılarak, zaruri hale gelmiştir. İnsan faaliyetlerinin çevresel etkilerinin düzeltilmesi; eğitim ve sağlık erişiminin tüm insanlara sağlanması; kadınların, gençlerin ve mültecilerin ekonomiye eşit katılımının sağlanması ve ekonomik üretkenliğin anahtarı olacak dijital dönüşümün tüm insanlığa yayılması sürdürülebilir ve kalkınmacı bir geleceğin anahtarıdır. Kadın istihdam/işgücüne katılım oranının düşük olduğu, cari açık / GSYH oranında diğer ülkelerin gerisinde kalan Türkiye ekonomisinin de bu çevresel, sosyal ve dijital dönüşümü yapması gerekmektedir.

“Sürdürülebilir Finans” ve “Yeni Nesil Kalkınma Bankası” raporlarıyla amacımız Türkiye’nin çevresel, sosyal ve dijital dönüşümü için atması gereken adımlara dair politika önerileri sunmaktır.

“Sürdürülebilir Finans” raporuyla dünyada halihazırda kullanılan sürdürülebilir finansman araçları ve bunların başarılı örnekleri anlatılmış, bu finansman araçlarının kullanımında “yeşil aklama”yı önlemek için Türkiye’de atılması gereken adımlar için öneriler oluşturulmuştur. Türkiye’de küresel ısınmayı önleyen, çevreci ve sosyal etkilere sahip projelere yatırımların kolaylaştırılması için atılabilecek en önemli adımlardan ikisi:

1. Gelecekteki yatırım projelerinin çevresel ve sosyal etkilerini sınıflandıran bir taksonomi oluşturulması,
2. Sürdürülebilir finansman kaynaklarının KOBİ’lere aktarımına yönelik atılabilecek adımları belirlemektir.

Taksonominin oluşturulmasında:

1. Uluslararası örnekler (AB taksonomisi gibi) uyumun sağlanması,
2. Türkiye ekonomisine has özelliklere göre şekillenmesi,
3. Paydaşların (devlet kurumları, sektörel birlikler, finans kurumları, çevre uzmanları ve KOBİ temsilcileri) katılımının sağlanması,

4. Kilit sektörlerin belirlenmesi ve bu sektörlerin ayrımında çeşitli politikaların belirlenmesi,
5. Yüksek sosyal/çevresel etkilere sahip projelerin teknik/mali yardımlarının sağlanması önemlidir.

KOBİ’lerin sürdürülebilir finansman aracı ihracında ise:

1. İhraççıların izahname gibi açıklayıcı belgeleri hazırlamasının şart kılınması,
2. Projelerde katedilen aşamaların periyodik olarak güncel raporlarının sunulması,
3. KOSGEB, kamu ve özel finans kurumları ile kalkınma bankaları, sivil toplum kuruluşları, uzun dönem banka-dışı finansal yatırımcılar, uluslararası finans kurumları ve üniversiteler/araştırma kuruluşlarından teknik/mali desteğin sağlanmasının kolaylaştırılması önem kazanmaktadır.

FERDA BESLİ
Besfin CEO & Kurucu

Özel sektörle daha hızlı işbirliği yapabilen, KOBİ’lerin dijital dönüşüm yatırımlarında öncü bir rol üstlenen, bu konuda sadece mali değil aynı zamanda yatırımcılara ve ihraççılara teknik destekler de sunabilen bir kalkınma bankası bu yeni dönemde iyi bir model olabilir. İnovatif, yenilikçi AR-GE ağırlıklı sürdürülebilir kalkınmayı sağlayacak projelere yatırım kredisi verebilir.

1. Türkiye ekonomisinin dijital dönüşümüne yüksek katkı sağlayacak projelerde danışmanlık yapabilir.
2. Çeşitli finansal mekanizmalarla (sendikasyon kredilerinde öncülük, hibeler, faiz ve vadede avantajlar vb.) bu yatırımların gerçekleşmesinde özel finansal kurumların da kendisine eşlik etmesini sağlayabilir.
3. Çeşitli finans (sigorta ve emeklilik yatırım fonları, bankalar, uluslararası yatırım kuruluşları) ve finans-dışı kurumlarla (kalkınma ajansları, yerel yönetimler, üniversiteler ve araştırma kuruluşları ve teknoparklar) ile projeler özelinde teknik/mali işbirliği yapabilir.

Kendisinin hem de hizmette bulunduğu diğer aktörlerin dijital dönüşümünde öncü bir rol üstlenecek bir kalkınma bankası maliyetleri düşürüp Türkiye ekonomisinin rekabetçiliğini yükseltebilir. Bu noktada Yeşil Dönüşüm, Dijitalleşme ve Dijital transformasyon gibi konuları hayata geçirerek sürdürülebilirliği geliştiririz.

Sürdürülebilirlik Nedir? Neden Önemlidir?

Sürdürülebilirlik teriminin özü, “zaman içinde sürdürülebilen”dir. Doğal kaynaklar sınırlıdır ve gezegenin sağlığı ve ekosistemleri üzerindeki baskı artarak devam etmektedir. Bu kaynakları akıllıca kullanarak gelecekteki nesillere daha iyi bir yaşam kalitesi ve yaşam şansı sunmaya yardımcı olan sürdürülebilirlik oldukça önemlidir çünkü gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılamak ve dünya kaynaklarını korumak için bir çözüm yoludur. Bu nedenle sürdürülebilirlik kavramı vazgeçilmezdir ve tüm uzun vadeli planlamaların mihenk taşı olmalıdır.

İnsan faaliyetleri, küresel ısınma, orman tahribi, su kirliliği ve biyoçeşitlilik kaybı gibi çevresel sorunları tetikleyerek doğal dengeyi bozmaktadır. Sürdürülebilirlik, çevresel etkileri minimize etmek ve gezegenin sağlıklı bir şekilde var olmasını sağlamak için önemlidir. Ayrıca ekonomik açıdan sürdürülebilirlik, işletmelerin ve toplumun uzun vadeli başarı için güçlü bir temel oluşturmasına yardımcı olur. Sürdürülebilir iş modelleri, kaynakları verimli kullanmak, işletme süreçlerini iyileştirmek ve uzun dönemde maliyetleri azaltmak için etkili stratejiler sunar. Sosyal açıdan ise sürdürülebilirlik, toplumun tüm kesimlerinin adaletli ve eşit fırsatlara erişimini sağlamak için önemlidir. Eğitim, sağlık hizmetleri ve temel insan haklarına erişim, toplumsal refahın artırılmasında kritik bir rol oynayan sürdürülebilirlik bu hedeflere ulaşmayı destekler.

Sürdürülebilir Finans Nedir?

Sürdürülebilir finans, geleneksel finansın ötesine geçerek ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri dikkate alan bir finansal yaklaşımdır. Bu yaklaşım, finans sektörünün sadece kâr odaklı işlemler yapmasından çıkarak, uzun vadeli toplumsal faydayı ve doğal kaynakların korunmasını da önemseyen bir anlayışı temsil eder. Temel amacı, finansal faaliyetleri ve yatırımları gelecek nesillerin ihtiyaçlarını göz önünde bulunduracak şekilde şekillendirmek ve sürdürülebilirliği artırmaktır.

Sürdürülebilir finansın temel unsurları olan ESG (Environmental, Social, Governance- Çevresel, Sosyal Yönetişim) kriterleri, şirketlerin ve yatırımların çevresel, sosyal ve yönetim performansını değerlendirmek için kullanılır. Yatırımcılar, ESG kriterlerine göre şirketleri değerlendirerek, sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda yatırım yapma eğilimindedir. ESG kriterleri şu şekilde açıklanabilir:

Çevresel: Sürdürülebilir finans, çevreye olan olumlu ve olumsuz etkileri değerlendirir. Özellikle iklim değişikliği, enerji verimliliği, su kaynaklarının korunması gibi çevresel

konular finansal kararlar üzerinde etkili olur. Yeşil enerji yatırımları, atık yönetimi, su tasarrufu ve çevre dostu üretim süreçleri gibi alanlar sürdürülebilir finansın bir parçasıdır.

Sosyal: Sosyal sürdürülebilirlik, toplumun refahını artırmayı ve sosyal adaleti sağlamayı hedefler. Sürdürülebilir finans, eğitim, sağlık, istihdam ve gelir adaleti gibi sosyal konulara odaklanır. Sosyal yatırımlar ve sosyal girişimler bu alanda önemli rol oynar.

Yönetişim: Sürdürülebilir finansın etkin bir şekilde uygulanabilmesi için şirketlerin yönetim süreçleri önemlidir. Şeffaflık, hesap verebilirlik ve paydaşlarla etkileşim, iyi yönetişimin önemli unsurlarıdır.

Sürdürülebilir finans, finansal sistemde sosyal ve çevresel etkileri dikkate alarak sürdürülebilirlik amacını gözetilen araçlar ve yaklaşımlar içerir. Bu araçlar, şirketlerin, yatırımcıların ve finans kurumlarının sürdürülebilirlik hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olur.

Düşük Karbon Ekonomisine Geçişte Sürdürülebilir Finansın Önemi

Sürdürülebilir finans, düşük karbonlu bir ekonomiye doğru küresel geçişin ilerletilmesinde kilit bir rol oynamaktadır. Sermayenin stratejik tahsisi yoluyla çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) konularına öncelik veren yatırımları teşvik eder. Kritik bileşenleri arasında yeşil yatırımlar ve enerji dönüşümü temel itici güçler olarak öne çıkmaktadır. Yeşil yatırımlar, finansal kaynakları olumlu çevresel etkileri olan proje ve girişimlere yönlendirir. Buna yenilenebilir enerji projeleri, enerji verimli teknolojiler, sürdürülebilir tarım ve daha fazlası dahildir. Bu yatırımlar karbon ayak izini azaltmanın yanı sıra dayanıklı ve sürdürülebilir bir altyapının geliştirilmesine de katkıda bulunmaktadır. Eş zamanlı olarak enerji dönüşümü, fosil yakıtlardan daha temiz, yenilenebilir enerji kaynaklarına doğru geçişe odaklanmaktadır. Sürdürülebilir finans, fonları

yenilenebilir teknolojilerin araştırılmasına, geliştirilmesine ve benimsenmesine yönlendirir, böylece daha sürdürülebilir ve iklime dirençli bir küresel ekonomiye doğru önemli değişimi hızlandırır.

Sürdürülebilir Finansman Alanındaki Temel Kavramlar

Sosyal ve Yeşil Tahviller: Sosyal ve yeşil tahviller, sürdürülebilir projelerin finansmanını desteklemek amacıyla çıkarılan tahvillerdir. Bu tahviller, özellikle sosyal ve çevresel fayda sağlayan projelerin finansmanında kullanılır. Sosyal tahviller, örneğin eğitim, sağlık, yoksullukla mücadele gibi sosyal alanlardaki projeleri finanse ederken; yeşil tahviller, temiz enerji, enerji verimliliği, çevre dostu altyapı gibi çevre projelerini finanse etmek için kullanılır.

Yeşil tahviller, ilk olarak 2007 yılında İskoçya'da ihraç edilmiştir. Yeşil tahviller, son yıllarda giderek daha popüler hale gelmiştir ve 2022 yılında ihraç edilen yeşil tahvillerin toplam değeri 1,2 trilyon doları aşmıştır.

Sosyal ve Yeşil Krediler: Sosyal krediler, şirketlerin ve finansal kurumların sosyal etki yaratmaya yönelik projelerini finanse etmek için kullanılan kredi araçlarıdır. Yeşil krediler ise çevre dostu projelerin finansmanını destekler. Bu krediler, projenin sosyal veya çevresel etkilerine bağlı olarak faiz oranları ve geri ödeme koşulları açısından avantajlar sağlayabilir.

Etki Yatırımları: Etki yatırımları, yatırımcıların sadece finansal getiri elde etmeyi değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel etkileri de ölçülebilir olan projelere yatırım yapmasını ifade eder. Etki yatırımcıları, pozitif sosyal ve çevresel etkiler yaratmaya yönelik projelere fon sağlamak ve bu etkilerin ölçümünü takip etmek amacıyla faaliyet gösterirler.

Sürdürülebilirlik Endeksleri ve Fonları: Finansal piyasalarda sürdürülebilirlik kriterlerine dayalı olarak oluşturulan endeksler ve fonlar bulunmaktadır. Bu endeksler, çeşitli şirketlerin veya varlık sınıflarının sürdürülebilirlik performansını değerlendirir ve bu kriterlere uygun şirketlerin yer aldığı sürdürülebilirlik odaklı yatırım fonları oluşturulmasına olanak sağlar.

Mikrofinans¹ ve Finansal Kapsayıcılık: Sürdürülebilir finans, finansal kapsayıcılığı artırmak için mikrofinans ve mikrokredi uygulamalarını destekler. Özellikle düşük gelirli veya dezavantajlı kesimlerin finansal sisteme erişimini sağlamak, onların ekonomik durumlarını iyileştirmek ve sosyal kalkınmaya katkı sağlamak hedeflenir.

Sürdürülebilir finans, son yıllarda önemli bir gelişme göstermiştir ve bu gelişmenin önümüzdeki yıllarda da devam etmesi beklenmektedir. Sürdürülebilir finans, iklim değişikliği, çevresel bozulma ve sosyal eşitsizlik gibi küresel sorunların çözümünde önemli bir rol oynayabilir.

¹ Mikrofinans, çok yoksul ailelerin üretici faaliyetlere girişmelerine veya çok küçük işletmelerini büyütmelerine yardımcı olmak amacıyla onlara çok küçük meblağlarda kredi (mikrokredi) açılması ve verilmesi anlamına gelir. Zamanla, geleneksel resmi finans kuruluşlarına erişim olanağı bulunmayan yoksulların ve çok yoksulların çeşitli farklı finans ürünlerine gereksinim duydukları anlaşıldıkça, mikrofinans kapsamı, daha geniş bir hizmet yelpazesini (kredi, tasarruf, sigorta, vb.) içerecek şekilde genişlemiştir. (International Finance Corporation (IFC)-Microfinance: Global Experience and Prospects for Turkey' Workshop")

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), 2015 yılında Birleşmiş Milletler (BM) üye ülkeleri tarafından kabul edilmiş olan ve 2030 yılına kadar dünya genelinde sosyal, ekonomik ve çevresel açıdan sürdürülebilir bir kalkınma hedefleyen bir dizi hedeftir. Bu hedefler, yoksulluğu sona erdirmek, açlığı ortadan kaldırmak, eşitsizlikleri azaltmak, iyi sağlık ve eğitimi teşvik etmek, temiz su ve sanitasyona erişimi sağlamak, iklim değişikliğiyle mücadele etmek ve ekosistemleri korumak gibi önemli alanları kapsar.

1 YOKSULLUĞA SON

Yoksulluğu Sona Erdirme
Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin temel amacı, tüm insanların yoksulluktan kurtulmasını sağlamaktır. Bu hedef, ekonomik fırsatlara ve temel ihtiyaçlara erişim sağlayarak yoksulluğun sona erdirilmesini amaçlar.

2 AÇLIĞA SON

Açlıkla Mücadele
Açlık ve beslenme yetersizliği, sürdürülebilir kalkınma hedefleri kapsamında ele alınır. İnsanların yeterli ve dengeli beslenmeye erişimi sağlanarak, açlıkla mücadele edilir.

3 SAĞLIK VE KALİTELİ YAŞAM

Sağlık ve İyi Yaşam
Sağlık hizmetlerine evrensel erişim ve sağlıklı yaşam koşullarını teşvik etmek, toplumların refahını artırmak için önemlidir. Ölümcül hastalıkların yayılmasının önlenmesi, sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi ve aşılardan yararlandırılması bu hedefin altında yer alır.

4 NİTELİKLİ EĞİTİM

Nitelikli Eğitim
Eğitimin yaygınlaştırılması, eşit ve kaliteli eğitim fırsatlarının sunulması ve yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmek, insanların potansiyellerini geliştirmelerini ve kalkınmaya katkı sağlamalarını hedefler.

5 TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Cinsiyet Eşitliği
Kadınların ve kız çocuklarının eşit haklara ve fırsatlara sahip olmalarını sağlamak, toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek bu hedefin önemli bir parçasıdır.

Temiz Su ve Sanitasyon

Temiz içme suyuna ve uygun sanitasyon altyapısına erişimi sağlamak, su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı bu hedefin ana unsurlarıdır.

Temiz ve Erişilebilir Enerji

Fosil yakıtlardan uzaklaşarak, yenilenebilir ve sürdürülebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmek, enerji verimliliğini artırmak bu hedefin amacıdır.

İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme

Herkes için adil ve kapsayıcı ekonomik büyümeyi desteklemek, iş fırsatları ve girişimcilik için uygun ortamlar yaratmak bu hedefin altında yer alır.

Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı

Altyapı yatırımları, sürdürülebilir endüstriyel kalkınma ve yenilikçiliği teşvik ederek ekonomik büyümeyi desteklemeyi amaçlar.

Eşitsizlikleri Azaltma

Ülkeler ve toplumlar arasındaki eşitsizlikleri azaltmak, dezavantajlı grupları desteklemek ve kapsayıcı bir toplum yaratmak hedeflenir.

Sürdürülebilir Şehirler ve Yerleşimler

Kentsel alanların planlanması, sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda yapılandırılması ve yaşanabilir kentlerin oluşturulması bu hedefin ana unsurlarıdır.

Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim

Kaynakların sürdürülebilir şekilde kullanılmasını teşvik etmek, çevreyi koruyan ve sosyal açıdan sorumlu üretim modellerini benimsemek bu hedefin amacıdır.

İklim Eylemi

İklim değişikliği ve etkileriyle mücadele etmek, sera gazı emisyonlarını azaltmak ve daha dayanıklı toplumlar oluşturmak bu hedefin önemli bileşenleridir.

Su Altı Yaşamı

Deniz ve okyanus ekosistemlerini korumak, balıkçılığı sürdürülebilir hale getirmek ve su altı yaşamını korumak bu hedefin amacıdır.

Karasal Yaşam

Ormanları korumak, çölleşmeyi önlemek ve biyoçeşitliliği koruyarak ekosistemlerin sürdürülebilirliğini sağlamak bu hedefin önemli bileşenleridir.

Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar

Etkili, şeffaf ve hesap verebilir kurumları teşvik etmek, adaleti sağlamak ve şiddetin olmadığı toplumlar oluşturmak bu hedefin altında yer alır.

Ortaklıklar Kurma

Sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesi için uluslararası iş birliği, ortaklıklar ve kaynakların paylaşımını teşvik etmek bu hedefin temel amacıdır.

Paris Anlaşması ve Sürdürülebilir Finans

Paris Anlaşması, dünya genelindeki iklim değişikliği ile mücadele amacıyla 2015 yılında Fransa'nın başkenti Paris'te gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP21) sonucunda kabul edilen uluslararası bir anlaşmadır. Bu anlaşma, iklim değişikliğinin etkilerinin en aza indirilmesi ve küresel ısınmanın 2°C'nin altında tutulması, hatta mümkünse 1,5°C'lik hedefin sağlanması için ülkelerin taahhütlerini içermektedir.

Paris Anlaşması'nın temel amaçları şunlardır:

Sera Gazı Emisyonlarının Sınırlandırılması: Anlaşma, ülkelerin sera gazı emisyonlarını kontrol altında tutmaları ve bunları mümkün olan en düşük seviyeye indirmeleri konusunda taahhütte bulunmalarını sağlar.

Adaptasyon Önlemleri: Anlaşma, iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamak ve bu etkilerle başa çıkmak için ülkelerin çeşitli önlemler almasını öngörür.

Finansal Yardım: Gelişmiş ülkeler, finansman, teknoloji transferi ve kapasite geliştirmeyi içeren destek mekanizmaları aracılığıyla gelişmekte olan ülkelerin iklim değişikliği ile mücadele çabalarına katkıda bulunmayı kabul eder.

Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik: Ülkeler, düzenli olarak sera gazı emisyonlarını rapor etmeli ve ilerleme kaydetmeleri konusunda şeffaf bir şekilde hesap verebilirlik olmalıdır.

Paris Anlaşması, 2020 yılında yürürlüğe girmiştir ve 195 ülke tarafından imzalanmıştır. İmzacı ülkeler, kendi belirledikleri ulusal katkılarına (Ulusal Belirlenen Katkılar - NDC'ler) göre iklim değişikliği ile mücadele çabalarını sürdürmekte ve düzenli olarak ilerlemelerini gözden geçirmektedirler. Anlaşma, küresel çapta iklim değişikliği ile mücadele tarihi bir öneme sahiptir ve ülkelerin iş birliği ve çaba göstermeleri konusunda önemli bir adımı temsil etmektedir.

Paris Anlaşması, iklim değişikliğiyle mücadelede dönüm noktası niteliğinde bir küresel girişim olarak yer almaktadır ve bunun finans dünyası üzerindeki etkileri de oldukça kapsamlıdır. Düşük karbonlu bir ekonomiye geçiş için net

bir yol haritası sağlayarak sürdürülebilir teknolojilere ve uygulamalara yaygın yatırım ihtiyacını vurgulamaktadır. Anlaşmada belirtildiği gibi küresel ısınmayı 1,5 santigrat derece ile sınırlamak için önemli miktarda sermaye akışı zorunludur. Tahminler, 1,5°C hedefini ulaşılabilir kılmak için, 2030 yılına kadar yıllık yaklaşık 1 trilyon ABD doları tutarındaki fosil yakıt yatırımının geçiş teknolojilerine ve altyapıya yönlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Paris Anlaşması, finansal stratejileri yeniden şekillendirmek için bir katalizör görevi görmektedir, kurumları fosil yakıtlardan vazgeçmeye ve sermayeyi sürdürülebilir, dayanıklı projelere yönlendirmeye teşvik etmektedir. Finans dünyasını iklime dirençli ve sürdürülebilir bir geleceğe doğru harekete geçirmedeki önemi göz ardı edilemez.

COP27 (27. Taraflar Konferansı)

COP27, 6-18 Kasım 2022 tarihleri arasında Mısır'ın Şarm El-Şeyh kentinde düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 27. Taraflar Konferansı'dır. Konferans, iklim değişikliği ile mücadele ve iklim finansmanı konularında önemli gelişmelere sahne oldu.

Konferansın en önemli gelişmelerinden biri, Mısır ve ABD tarafından yayınlanan ortak bildiridir. Bildiri, iklim değişikliği ile mücadelede "acil eylem" çağrısında bulunarak, 1,5 derecelik küresel ısınma hedefine ulaşmak için küresel sıcaklık artışının 2030 yılına kadar en az yüzde 45 oranında azaltılması ve net sıfır emisyona 2050 yılına kadar ulaşılması gerektiğini belirtmektedir. Bildiri, ayrıca iklim finansmanı konusunda da önemli taahhütler içermektedir. Buna göre, ABD, 2023-2024 döneminde iklim değişikliğiyle mücadele için 1 milyar dolarlık yeni finansman sağlayacağını ve bu finansmanın büyük bir kısmının gelişmekte olan ülkelere yönlendirileceğini açıklamıştır. COP27'de ayrıca, iklim değişikliği ile mücadelede finansman sağlamak için yeni bir mekanizma olan "İklim Finansmanı Mekanizması" oluşturulması konusunda da bir anlaşmaya

varılmıştır. Bu mekanizma, gelişmekte olan ülkelere iklim değişikliğiyle mücadele için finansman sağlamak amacıyla uluslararası finans kuruluşlarından ve özel sektörden kaynak sağlayacaktır.

COP27, iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir adım olan Paris İklim Anlaşması'nın uygulanması için kilit bir konferanstır. Konferans, iklim değişikliği ile mücadelede acil eylem çağrısında bulunarak, küresel ısınma hedefine ulaşmak için iklim finansmanı konusunda önemli taahhütler vermiştir. COP27'nin, iklim değişikliği ile mücadelede küresel bir işbirliğinin sağlanmasına ve yeni bir iklim finansmanı mekanizmasının oluşturulmasına katkıda bulunması beklenmektedir.

COP27'deki sürdürülebilir finans gelişmeleri, iklim değişikliği ile mücadelede finans sektörünün rolünü vurgulamaktadır. Finans sektörü, iklim değişikliği ile mücadele için kaynak sağlamak ve iklim değişikliğine karşı dayanıklı bir ekonomi inşa etmek için önemli bir araçtır. COP27, finans sektörüne iklim değişikliği ile mücadeleye daha fazla dahil olması ve sürdürülebilir finans yatırımlarını yapması çağrısında bulunmuştur.

COP28 (28. Taraflar Konferansı)

COP28, 30 Kasım -12 Aralık 2023 tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde düzenlenen Birleşik Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 28. Taraflar Konferansı'dır.

COP28'in ilk iki gününde liderler zirvesi gerçekleşirken, devam eden günlerde tematik konular çerçevesinde çeşitli etkinlikler düzenlendi. Sağlık teması ile başlayan COP28 boyunca finans, ticaret, cinsiyet eşitliği, enerji ve sanayi, adil geçiş, şehirleşme, ulaşım, gençlik, eğitim ve yetenekler, doğa ve okyanuslar, gıda, tarım ve su başlıkları ele alındı. KOBİ'lerin yeşil dönüşümü de COP28 boyunca gerçekleşen farklı panellerde ele alındı. Bu kapsamda KOBİ'ler olmadan

net sıfırın gerçekleşmesinin mümkün olmadığı ancak bu süreçte KOBİ'lerin finans, teknoloji ve kapasite gelişimi gibi konularda desteklenmesi gerekliliği vurgulandı. Bu süreçte KOBİ'lerin de bir taraf olarak dikkate alınması ve onlara uygun çözüm önerileri geliştirilmesinin ve iş birliğinin önemine değinildi.

13 Aralık'ta tüm taraflarca kabul edilen nihai metinde ilk kez fosil yakıtlardan uzaklaşma çağrısında bulunuldu. Ülkeler, enerji sistemlerinde fosil yakıtlardan adil, düzenli ve eşitlikçi bir şekilde uzaklaşmaya, bu kritik on yılda eylemi hızlandırmaya ve böylece bilime uygun olarak 2050 yılına kadar net sıfıra ulaşmaya katkıda bulunmaya çağırıldı.

COP28'in ilk gününde ise kayıp ve hasar fonunun faaliyete geçirilmesi hususunda uzlaşmaya varıldı. COP27'de, iklim değişikliğinden büyük ölçüde sorumlu olan gelişmiş ülkelerin, yoksul ve savunmasız ülkelerin uğradığı zararın bir kısmını tazmin etmek amacıyla kayıp ve hasar fonunun oluşturulmasında karar kılınmış ancak fonun içeriğine ve kapsamına dair uzlaşma sağlanamamıştı.

COP28 zirvesinin ilk gününde, kayıp ve hasar fonunda uzlaşmaya varılmasının ardından gelişmiş ülkeler tarafından taahhüt edilen miktar 792 milyon dolara ulaştı. COP28'in ev sahibi olan Birleşik Arap Emirlikleri ve Almanya 100'er milyon dolarlık taahhüt verirken İtalya ve Fransa ise 108'er milyon dolar sözü verdi. ABD 17,5 milyon dolar taahhütte bulundu, ABD ve Çin'in ardından üçüncü büyük ekonomi olan Japonya ise 10 milyon dolar teklif etti.

Diğer bağışlar arasında 50 milyon dolar ile Danimarka yer alırken, İrlanda ve AB her biri 27'şer milyon dolar, Norveç 25 milyon dolar, Kanada ise 12 milyon doların altında bir miktarda taahhütte bulundu.

Ancak yapılan bağışlar, gelişmekte olan ülkelerin iklim değişikliği kaynaklı ekonomik ve sosyal kayıplarının yüzde 0,2'sinden azını oluşturmaktadır. Yapılan araştırmaya göre, gelişmekte olan ülkeler için kayıp ve hasar fonunun yıllık 400 milyar doların üzerinde olması gerekiyor ve bu miktar yıldan yıla artmaya devam etmektedir.

Kayıp ve Hasar Fonu dahil olmak üzere 85 milyar doları aşan finans taahhüdünde bulunulan COP28 kapsamındaki taahhütlerin fonlara dağılımı şu şekilde gerçekleşti;

- **Yeşil İklim Fonu (Green Climate Fund) 3,5 milyar dolarlık yeni taahhüt ile toplam 12,8 milyar dolar**
- **Uyum Fonu (Adaptation Fund) 188 milyon dolar**
- **En Az Gelişmiş Ülkeler Fonu (Least Developed Countries Fund) 129 milyon dolar**
- **Özel İklim Değişikliği Fonu (Special Climate Change Fund) 31 milyon dolar**

Bu noktada Yeşil İklim Fonu özelindeki vadesi geçmiş 100 milyar dolar hedefinin yakalandığı dile getirilmektedir. Dünya Bankası'nın 2025 yılına kadar yıllık finansmanının yüzde 45'ini iklimle ilgili projelere ayırmayı planladığını açıkladı. Buna göre yılda 40 milyar doları aşan bir kaynağın hayata geçirilmesi planlanıyor. Açıklanan plan çerçevesinde, kaynakların iklim değişikliğinin etkilerinin hafifletilmesi ve uyum sağlanması için Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (The International Bank for Reconstruction and Development, IBRD) ve Uluslararası Kalkınma Birliği (The International Development Association, IDA) fonlarına eşit olarak dağıtılması hedeflenmektedir.

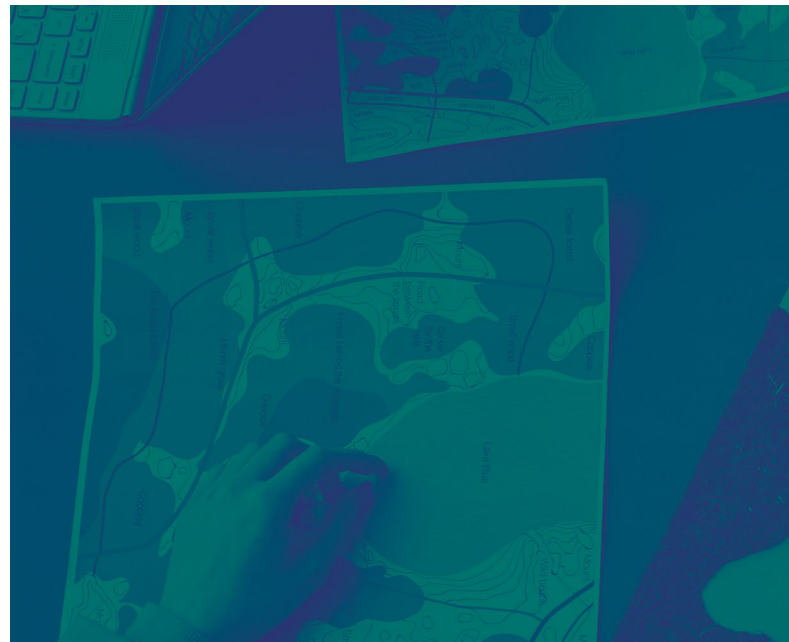
Uluslararası Para Fonu'nun (International Monetary Fund, IMF) başkanı Kristalina Georgieva, zirvede yaptığı konuşmada, karbon fiyatlandırma mekanizmalarının dünyanın iklim değişikliğiyle mücadele etmek için gereken trilyonlarca dolarlık kaynağı sağlayabileceğini ifade etti. IMF'in yaptığı hesaplamalar, fosil yakıtlara sağlanan doğrudan ve dolaylı teşviklerin küresel ölçekte 7 trilyon doları aştığını ortaya koymaktadır. Sağlanan teşviklerin yeniden düzenlenmesi ile yenilenebilir enerji ve düşük karbon teknolojilerine kaynak sağlanmasıyla temiz büyümenin önü açılacağı belirtildi. Ekonomistler, yıllardır karbon fiyatlandırmasının fosil yakıtlardan uzaklaşmak için en etkili yol olduğunu savunurken bu tür vergiler ve fiyatlandırmalar, pratikte hükümetlerin çekindiği ve özellikle yanlış uygulandığında daha düşük

gelirli insanları olumsuz etkileyebileceği için politik açıdan riskli bulunabilmektedir.

COP29 Kasım 2024'te Azerbaycan'ın Bakü kentinde gerçekleşecektir.

Sürdürülebilir Finansa Destek Veren Kurum ve Kuruluşlar

Sürdürülebilir finansmanı destekleyen kurum ve kuruluşlar çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörlerinin finansal karar alma süreçlerine entegre edilmesinde önemli oyuncular. Dünya Bankası ve Uluslararası Finans Kurumu gibi uluslararası finans kuruluşları, sürdürülebilirlik hedeflerine katkıda bulunan projeleri finanse ederek ve küresel anlamda sürdürülebilir finans uygulamalarına yön verecek politikalar oluşturarak önemli bir rol oynamaktadır. Ek olarak, çeşitli ülkelerdeki merkez bankaları ve düzenleyici kurumlar, iklim risklerine yönelik stres testi ve ESG raporlama gerekliliklerinin belirlenmesi de dahil olmak üzere, sorumlu finansal uygulamaları teşvik etmek için giderek daha fazla çerçeve uygulamaktadır. Sivil toplum kuruluşları (STK'lar) da farkındalığı artırarak, politika değişikliklerini savunarak ve en iyi uygulamalara ilişkin rehberlik sağlayarak sürdürülebilir finansmanın ilerletilmesinde hayati bir rol oynamaktadır. Ayrıca bankalar, yatırım firmaları ve sigorta şirketleri de dahil olmak üzere özel sektör kuruluşları sürdürülebilir finansmanın önemini farkındadır ve ESG ilkeleriyle uyumlu ürün ve hizmetler geliştirmektedir. Bu kurumlar, finansmanın yalnızca finansal getiri sağlamakla kalmayıp aynı zamanda çevresel ve sosyal hedeflere olumlu katkıda bulunan proje ve girişimlere yönlendirilmesini sağlamak için kolektif olarak çalışmaktadır ve böylece daha sürdürülebilir bir küresel ekonomiye geçişi desteklemektedir.

Ulusal Düzeydeki Sürdürülebilir Finans Politikaları ve Uygulamaları

Türkiye, çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) konularını ele alacak sürdürülebilir finans politikaları ve uygulamaları geliştirmek için aktif olarak çalışmaktadır. Uzun vadeli ekonomik istikrarı ve dayanıklılığı teşvik etmek için sürdürülebilirlik ilkelerini finans sektörüne entegre etmenin önemi kabul edilmiştir. Türkiye, Gümrük Birliği ilişkisi ve AB'nin en büyük yatırım ve ticaret partneri olması nedeniyle Avrupa Yeşil Mutabakatından en fazla etkilenen ülkeler arasında yer almaktadır. Yeşil dönüşümün finansmanı için yürütülen çalışmalar, yeşil finansman ekosisteminin geliştirilmesi, ikili ve uluslararası fonlara erişimin artırılması ve ülkemiz teşvik sisteminin gözden geçirilmesi olmak üzere üç ana başlıkta ele alınmaktadır.

Ülkemizde yeşil finansmanın gelişimini sağlayacak ekosistemin güçlendirilmesi adına gerçekleştirilen bazı gelişmeler aşağıdaki gibidir:

- Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 12 Kasım 2021 tarihinde “Sürdürülebilir Finansman Çerçeve Dokümanı”nın yayımlanması
- (BDDK) tarafından hazırlanan bankacılık sektöründe sürdürülebilir finans uygulamalarının geliştirilip yaygınlaştırılmasına yönelik yol haritasını içeren “Sürdürülebilir Bankacılık Stratejik Planı” 27 Aralık 2021 tarihi itibarıyla yayımlanması

- 2022 yılı başında Türkiye Bankalar Birliği (TBB) nezdinde “Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu” oluşturulması
- Başta AB olmak üzere bankacılık sektöründe “yeşil varlık rasyosu” hesaplanmasına yönelik uluslararası ve bölgesel girişimlere paralel olarak BDDK ve TBB işbirliği ile 2022 yılı başında bir “Yeşil Varlık Rasyosu Çalışma Grubu” teşkil edilmesi
- Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uluslararası standartlara uygun “Yeşil Borçlanma Aracı, Sürdürülebilir Borçlanma Aracı, Yeşil Kira Sertifikası, Sürdürülebilir Kira Sertifikası Rehberi” (Yeşil Tahvil Rehberi) 24.02.2022 tarihinde yayımlanması. (Yeşil Tahvil Rehberi ile yeşil finansmana uygun projelerin seçimi, tahvil gelirlerinin kullanımı, yönetimi ve raporlanması konularında şeffaflık ve standardizasyonun artırılması amaçlanmaktadır.)
- Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi tarafından Türkiye’de sukuk/yeşil kira sertifikası ihraçlarına ilişkin tespitler ve çözüm önerilerine yer verilen Yeşil Sukuk Çalışma Raporu Mayıs 2022’de yayımlanması

2023-2025 Orta Vadeli Programı’nda, iklim finansmanına erişim imkânlarının özel sektörün ihtiyaçları göz önünde bulundurularak genişletilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, verimliliği artıran, dönüştürücü nitelikte olan, katma değeri yüksek, sera gazı emisyon artışını sınırlayan ve yeşil becerileri geliştiren yatırımlara öncelik verilecektir. Ayrıca, başta ihracat yapan KOBİ’ler olmak üzere firmaların yeşil dönüşüme uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için destek mekanizmaları geliştirilecek ve üretilen ürün ve hizmetlerin değer zincirindeki çevresel ve sosyal risklerin ölçülmesi, analizi ve yönetimi konusundaki kapasite artırılabilecektir. Bu şekilde, Türkiye’nin sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda önemli adımlar atılması amaçlanmaktadır.

Türkiye’deki sürdürülebilir finansman ekosisteminin geliştirilmesi ve her geçen gün gittikçe ilerleyen uluslararası yeşil finansmandan alınan payın arttırılması için yapılan çalışmalara devam edilmektedir.

Sürdürülebilir Finans Araçları

Yeşil Tahviller

Yeşil tahviller, sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmeyi ve çevresel zorlukları ele almayı amaçlayan önemli bir finansal araç olarak ortaya çıkmıştır. Bu özel tahviller, hükümetlere, şirketlere ve diğer kurumlara çevre dostu projeler için sermaye artırma ve aynı zamanda sosyal açıdan sorumlu yatırımlara yönelik artan talebi karşılama konusunda benzersiz bir fırsat sunuyor. Yeşil tahviller, olumlu çevresel ve iklimle ilgili etkileri olan projeleri finanse etmek için özel olarak tasarlanmış tahvillerin bir alt kümesidir. Bu projeler tipik olarak yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, sürdürülebilir ulaşım, kirlilik kontrolü ve koruma gibi alanlara odaklanır. Yeşil tahvil ihracı, yatırımcıların daha sürdürülebilir ve ekolojik olarak dengeli bir geleceğe katkıda bulunan girişimleri desteklemesine olanak tanır.

Bu tahviller, hükümetler, şirketler, belediyeler ve uluslararası kuruluşlar dahil olmak üzere çok çeşitli kuruluşlar tarafından kullanılmaktadır. Bu kuruluşlar, sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu projeler için finansman sağlamak amacıyla yeşil tahviller ihraç etmektedir. Örneğin, çok uluslu bir şirket, bir güneş enerjisi santralının inşası için fon toplamak amacıyla yeşil tahvil ihraç edebilirken, yerel bir belediye, kamu binalarının enerji verimliliği için güçlendirilmesini finanse etmek için yeşil tahvil ihraç edebilir.

Yeşil tahvil ihraçlarından elde edilen gelirler, yalnızca çevreye faydalı projelere tahsis edilmektedir. Bu projeler iklim değişikliğinin etkilerini azaltmanın yanı sıra kaynakların korunmasına ve düşük karbon ekonomisine geçişte katkıda bulunmaktadır. Yeşil tahvillerle finanse edilen projeler çok çeşitli olabilmekte hem büyük ölçekli altyapı girişimlerini hem de topluluk düzeyindeki daha

küçük çabaları kapsayabilmektedir.

ICMA (International Capital Market Association- Uluslararası Sermaye Piyasası Birliği) yeşil tahvili de kendi içerisinde dörde ayırmaktadır:

1. Teminatsız yeşil tahvil: Herhangi bir teminat gerektirmeyen tahvildir.

2. Yeşil gelir tahvili: Borç verenin nakit akışı, şirketin nakit akışına bağlıdır.

3. Yeşil proje tahvili: Belirli bir temiz enerji projesinde kullanım için ihraç edilen tahvildir.

4. Teminatlı yeşil tahvil: Belirli bir temiz enerji projesinin teminat olarak verildiği tahvildir.

Yeşil tahvil, sürdürülebilir finansman için kullanılan sermaye piyasası araçları arasında en popülerlerinden biridir. Climate Bonds Initiative'e göre bu zamana kadar 2 trilyon doların üzerinde yeşil tahvil ihraç edilmiştir. 2022'de ihraç edilen yeşil tahvil değeri ise yine aynı kaynağa göre 500 milyar dolar (2021: 582,5 milyar dolar) olarak gerçekleşmiştir.

2022'de en çok yeşil tahvil kullanılan sektörler: enerji, ulaşım ve inşaat olarak sıralanıyor.

Yeşil tahviller, finansal piyasalar ve çevresel sürdürülebilirlik arasında hayati bir bağlantıyı temsil eder. Yatırımcılara iklim değişikliğiyle mücadele eden ve getiri sağlarken ekolojik refahı destekleyen projeleri destekleme şansı sunuyorlar. Dünya, çevresel zorluklarla boğuşmaya devam ederken yeşil tahviller daha yeşil ve daha sürdürülebilir bir geleceğe geçişin finansmanında önemli bir rol oynamaya hazırlanıyor.

Sosyal Tahviller- Pozitif Etki ve Toplum Gelişiminin Teşviki

Sürdürülebilir finans alanında, sosyal tahviller acil toplumsal sorunları ele almak ve olumlu değişimi teşvik etmek için güçlü bir araç olarak ortaya çıkmıştır. Bu özel tahviller, sermayenin doğrudan sosyal zorlukları hedefleyen projelere ve girişimlere tahsis edilmesini kolaylaştırarak hükümetlerin, kuruluşların ve yatırımcıların toplulukların ve bireylerin iyileştirilmesine anlamlı bir şekilde katkıda bulunmalarını sağlar.

Sosyal tahviller, yeşil tahviller gibi, farklı bir odak noktası olan projeleri finanse etmek için tasarlanmış özel bir tahvil kategorisidir. Bununla birlikte, sosyal tahviller söz konusu olduğunda, vurgu sosyal ve insani ihtiyaçlara yöneliktir. Bu tahviller, diğer hayati hedeflerin yanı sıra sosyal refahı iyileştirmeyi, eğitimi ilerletmeyi, sağlık hizmetlerine erişimi artırmayı, istihdam fırsatlarını geliştirmeyi ve yoksulluğu azaltmayı amaçlayan projeleri finanse etmek için bir mekanizma sunar.

Sosyal tahviller, hepsi ortak bir sosyal sorumluluk taahhüdü ile birleşen hükümetler, kalkınma ajansları, finansal kurumlar ve şirketler dahil olmak üzere çok çeşitli kuruluşlar tarafından benimsenir. Bu aktörler, toplumsal refaha somut bir şekilde katkıda bulunan girişimler için fon toplamak amacıyla sosyal tahvillerden yararlanır. Örneğin, bir hükümet, uygun fiyatlı konut projelerini finanse etmek için sosyal tahviller çıkarabilirken, bir şirket bunları yetersiz hizmet alan topluluklarda işgücü geliştirme programlarını desteklemek için kullanabilir. Sosyal tahvillerin temel amacı, kaynakları sosyal zorlukları ele alan projelere yönlendirerek kapsayıcı büyümeyi ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmektir. Sosyal tahvillerin uygulamaları geniş kapsamlıdır ve çok sayıda etkili projeyi kapsar. Toplum sağlık merkezleri inşa etmek ve temiz içme suyuna erişimi sağlamaktan mesleki eğitim programları oluşturmaya ve marjinalize edilmiş nüfusları güçlendiren girişimleri desteklemeye kadar, sosyal tahviller olumlu değişimi yönlendirmede çok önemli bir rol oynar. Sosyal tahvil projeleriyle yardım edilmesi hedeflenen kesimler aşağıdaki gibidir:

1. Yoksulluk sınırının altında yaşayan haneler
2. Mülteciler
3. Eğitim imkanından mahrum olanlar
4. Irk, din, dil, cinsiyet alanlarında azınlıkta kalanlar ve daha kırılgan gruplar
5. Temel ürün ve hizmetlere erişim sıkıntısı yaşayanlar

ICMA sosyal tahvildeki kategorizasyonu da yeşil tahvile benzer şekilde kullanmaktadır. Climate Bonds Initiative'ye göre günümüze kadar 653 milyar dolar değerinde sosyal tahvil ihraç edilmiştir. 2022'de ihraç edilen yeşil tahvil değeri ise yine aynı kaynağa göre 130 milyar dolar (2021: 220 milyar dolar) olarak gerçekleşmiştir.

Sürdürülebilir Tahvil ve Sürdürülebilirlik-Bağlantılı Tahviller (Sustainability Bonds & Sustainability-Linked Loans)

Sürdürülebilir tahviller, hem sosyal temalardaki projelerde hem de temiz enerji temalı projelerde kullanılmak üzere ihraç edilen tahvillerdir. Bank of America'nın en son üçüncüsünü yaptığı Equality Progress Sustainability Bond 'u buna bir örnek olarak verilebilir. BofA, bu tahvil ihracından elde ettiği kaynağın yüzde 50'sini sosyal alanlar için harcayacağını belirtirken (Equality Progress Social Assets), kalan yarısını da temiz enerji finansmanı için kullanacağını belirtmiştir (Green Assets). Sürdürülebilirlik-bağlantılı tahviller ise tahvilin yapısının (faiz oranı, faiz ödeme şablonu, ana-para ödeme şablonu gibi unsurların);

1. Önemli performans göstergelerine (KPI, Key Performance Indicators)
2. Sürdürülebilirlik performans hedefleri (SPT, Sustainability Performance Targets)
3. Ve bu konularda erişilen sonuçlar

gibi faktörlere bağlı olarak belirlendiği bir tahvil ürünüdür.

Hem temiz enerji için hem de diğer sosyal-konulu temalar (eşitlik, barınma, temiz su, sağlık ve eğitim gibi) için kullanılır. HSBC, son 2 yılda sürdürülebilir finansmana 185 milyar dolar yatırım yaptığını belirtip bunun %27'sinin sürdürülebilirlik-bağlantılı finansman (tahvil, borç veya sermaye yatırımı) olduğunu belirtmiştir.

Yeşil ve Sürdürülebilir Kredi Hatları

Yeşil ve sürdürülebilir kredi hatları, çevre dostu ve sosyal açıdan sorumlu projeleri, işletmeleri veya girişimleri desteklemek için bankalar ve finans kurumları tarafından sağlanan finansal ürünler veya düzenlemelerdir. Bu kredi hatları, büyüme ve yatırım için gerekli sermayeyi sağlarken sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek, çevresel etkiyi azaltmak ve sosyal sorunları ele almak için tasarlanmıştır. Tipik olarak şu şekilde çalışırlar:

Sürdürülebilirliğe Odaklanma: Yeşil ve sürdürülebilir kredi hatları, özellikle çevre ve toplum üzerinde olumlu etkisi olan proje ve şirketlere yöneliktir. Bu, yenilenebilir enerji, temiz teknoloji, enerji verimliliği, sürdürülebilir tarım, yeşil altyapı ve sosyal girişimler gibi sektörleri içerebilir.

Çevresel ve Sosyal Kriterler: Bu kredi hatlarını kullanmayı düşünenlerin genellikle belirli çevresel ve sosyal kriterleri karşılaması gerekir. Bu kriterler, belirli çevre standartlarına bağlılık, sera gazı emisyonlarının azaltılması, biyoçeşitliliğin desteklenmesi, adil iş uygulamalarına bağlılık ve yerel topluluklara katkıları içerebilir.

Tarama ve Durum Tespiti: Finans kurumları, kredi için başvuran projelerin veya şirketlerin çevresel ve sosyal etkilerini değerlendirmek için genellikle kapsamlı bir tarama ve durum tespiti gerçekleştirir. Bu değerlendirme, girişimlerin bankanın sürdürülebilirlik hedefleri ve değerleri ile uyumlu olmasını sağlamaya yardımcı olur.

Faiz Oranları ve Vadeler: Yeşil ve sürdürülebilir krediler, geleneksel kredilere kıyasla daha düşük faiz oranları veya daha uzun geri ödeme süreleri gibi ayrıcalıklı koşullar sunabilir. Bu elverişli şartlar, genellikle daha fazla işletmeyi ve projeyi sürdürülebilir uygulamaları benimsemeye teşvik etmek için bir destektir.

Raporlama ve İzleme: Kredi kullanacaklardan, sürdürülebilirlik girişimlerinin ilerleyişi ve kredinin nasıl kullanıldığı hakkında düzenli raporlar sunmaları istenebilir. Bu şeffaflık, kredinin belirlenen amaçlar için kullanılmasını ve beklenen çevresel ve sosyal faydaların gerçekleştirilmesini sağlamaya yardımcı olur.

Etki Ölçümü: Finans kurumları, yeşil ve sürdürülebilir krediler aracılığıyla finanse ettikleri projelerin ve şirketlerin çevresel ve sosyal etkilerini sıklıkla takip eder ve ölçer. Bu etki değerlendirmesi, girişimlerin etkinliğini göstermeye yardımcı olur ve sürekli iyileştirmeyi teşvik eder.

Mevzuata Uygunluk: Yeşil ve sürdürülebilir krediler, hükümetler ve uluslararası kuruluşlar tarafından belirlenen düzenleyici gereklilikler ve standartlardan da etkilenebilir. Bu düzenlemeler, bu tür kredilerle ilgili kriterleri ve şartları daha da şekillendirebilir.

Genel olarak, yeşil ve sürdürülebilir kredi hatları, finansal faaliyetlerin çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu hale getirilmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Daha sürdürülebilir ve sorumlu bir geleceğe katkıda bulunurken işletmelerin ve projelerin sermayeye erişmesi için bir yol sağlarlar.

Mavi Kredi ve Bono (Blue Lending And Bonds)

Temiz enerji ve sera gazı emisyonu kadar yaygın olmamakla birlikte biyoçeşitliliğin politika yapıcılar arasındaki önemi artmaktadır. Su ve karadaki biyoçeşitlilik ile temiz enerji arasında pek çok konuda pozitif ilişki olduğu gibi bazı durumlarda sera gazı emisyonunu düşürürken biyoçeşitliliği olumsuz etkilediği belirtilen yatırımlar olabilmektedir.

Biyoçeşitliliği koruyucu yatırımlara önem vermek amacıyla ihraç edilen tahvillere mavi tahvil denir. Bosmanz ve de Maris'in Journal of Risk and Financial Management (2023)'te yazdığı makaleye göre sadece 26 mavi tahvil ihracı yapılmış olup toplam değeri 5 milyar dolara henüz ulaşmıştır.

BBVA, International Finance Corporation (IFC, Uluslararası Finans Kurumu bir Dünya Bankası kurumudur) ile konsorsiyum kurarak Kolombiya'daki ilk dilimi 50 milyon dolar olan ilk mavi tahvil ihracını yapmıştır. IFC'nin, 900-1.000 milyon dolar arası mavi tahvil ihracına katıldığı da göz önüne alındığında, mavi tahvil konusunda öncü kurumlardan biri olduğu söylenebilir. BNP Paribas da 2025 itibarı ile 4 milyar euro'luk bir kaynağı deniz biyoçeşitliliği için kullanmayı hedeflemekte ve bu konuda yatırımlar yapıp start-uplarla ortaklık kurmaktadır.

Ülkelerin Sürdürülebilir Finansmana Erişim Süreçleri ve Engelleri

Sürdürülebilir finansın çerçevesi ülkeler arasında önemli ölçüde değişiklik göstermektedir ve her biri farklı erişim süreçleri ve engellerle karşı karşıyadır. Gelişmiş ülkeler, sağlam düzenleyici sistemleri ve çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) ölçümlerine ilişkin hazır verileri içeren, sürdürülebilir finans için daha yerleşik çerçevelere sahip olma eğilimindedir. Bunun aksine, gelişmekte olan ekonomiler sermayeye sınırlı erişim, daha zayıf düzenleyici ortamlar ve standartlaştırılmış ESG raporlamasının eksikliği gibi zorluklarla boğuşabilir. Ayrıca, farklı bölgelerin sürdürülebilir finans entegrasyonuna yönelik farklı yaklaşımları olduğundan, kültürel ve kurumsal engeller ilerlemeyi engelleyebilir. Bu engellerin aşılması, tüm ülkelerin sürdürülebilirliğe yönelik küresel geçişte katılımında eşit fırsatlara sahip olmasını sağlamak için kapasite geliştirme girişimleri, politika reformları ve uluslararası işbirliği dahil olmak üzere özel stratejiler gerektirir.

Uluslararası Fon Sağlayıcıların Politikaları ve Koşulları

Uluslararası fon sağlayıcılar, sermaye tahsisine rehberlik eden politika ve koşulları belirleyerek sürdürülebilir finansmanın geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Çok taraflı kalkınma bankalarından özel yatırım firmalarına kadar uzanan bu kuruluşların çoğu zaman proje ve girişimleri desteklemek için belirli kriterleri vardır. Bu, sıkı ESG standartlarına bağlılığı, raporlamada şeffaflığı ve küresel sürdürülebilirlik hedeflerine uyumu içerebilir. Uluslararası fon sağlayıcılar tarafından belirlenen koşullar, yatırımların olumlu çevresel ve sosyal sonuçlara katkıda bulunmasını sağlamak için kritik bir mekanizma görevi görmektedir. Uluslararası fon sağlayıcılar, yüksek

standartları destekleyerek ve sürdürülebilir uygulamaları teşvik ederek, küresel sürdürülebilir finansın yörüngesini şekillendirmede önemli bir etkiye sahip olmaktadır ve dünya çapında sorumlu finansal stratejilerin benimsenmesini teşvik etmektedir.

Sürdürülebilir Finansı Teşvik Etmede Hükümetlerin Rolü

Hükümetlerin sürdürülebilir finansmanı teşvik etmedeki rolü, çevresel ve sosyal açıdan sorumlu yatırım uygulamalarını teşvik etmede çok önemlidir. Sürdürülebilir finans, çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) kriterlerinin finansal karar verme süreçlerine entegrasyonunu ifade eder. Hükümetler, aşağıdakiler de dahil olmak üzere çeşitli yollarla bu gündemi ilerletmede önemli bir rol oynamaktadır:

Zorunlu ESG Raporlaması: Şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlamak için şirketlerin ve finans kurumlarının ESG uygulamalarını ve performanslarını açıklamalarını zorunlu kılmak.

Stres Testi²: Finans kurumlarının iklimle ilgili şoklara karşı dayanıklılıklarını değerlendirmeleri için iklim ve çevresel risk değerlendirmelerini stres testlerine entegre etmek.

Yeşil Tahviller: Çevre dostu projeleri finanse etmek için kullanılan yeşil tahviller için çerçeveler ve standartlar oluşturmak.

ESG Fonlarının Düzenlenmesi: "Yeşil aklamayı" önlemek ve sürdürülebilir yatırım tekliflerinin gerçekliğini sağlamak için ESG yatırım ürünlerine ilişkin standartların oluşturulması.

Sürdürülebilir Tedarik: ESG kriterlerini kamu ihale süreçlerine dahil etmek, özel sektörü sürdürülebilir uygulamalarla uyumlu hale getirmeye teşvik etmek.

² Sürdürülebilirlik stres testi, bir şirketin veya kurumun çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) risklerini ve zorluklarını ne kadar iyi ele alabileceğini değerlendiren finansal bir değerlendirmedir. Sürdürülebilir bir bağlamda kuruluşun istikrarı ve dayanıklılığı üzerindeki etkilerini ölçmek için iklim olayları veya düzenleyici değişiklikler gibi senaryoları simüle eder.

Taksonomi: Taksonomi, ekonomik faaliyetleri çevresel ve sosyal etkilerine göre tanımlayan ve ayıran standartlaştırılmış bir sınıflandırma sistemidir. Hükümetler, yatırımcıların ve finans kurumlarının sürdürülebilir yatırımları belirlemesine ve bunların belirli çevresel hedeflerle uyumunu değerlendirmesine yardımcı olan taksonomiler geliştirebilir ve uygulayabilir. Açık ve geniş çapta kabul gören bir sınıflandırma, sürdürülebilir bir yatırımın nelerden oluştuğu konusunda ortak bir anlayış oluşturmaya ve yatırımları değerlendirmek için güvenilir bir çerçeve sağlayarak "yeşil aklamayı" önlemeye yardımcı olur.

Mali Teşvikler: Hükümetler, sürdürülebilir yatırımları teşvik etmek için mali teşvikler sağlayabilir. Bu teşvikler, sürdürülebilir faaliyetlerde bulunan şirketler ve yatırımcılar için vergi avantajları, sübvansiyonlar, hibeler içerebilir. Hükümetler, sürdürülebilir yatırımların önündeki mali engelleri azaltarak, çevresel ve sosyal açıdan faydalı projelere daha fazla sermaye çekebilir.

Kapasite Geliştirme ve Eğitim: Hükümetler, finans uzmanları ve halk arasında sürdürülebilir finans anlayışını geliştirmek için kapasite geliştirme ve eğitim programlarını kolaylaştırabilir. Bu, daha iyi karar vermeye ve sürdürülebilir yatırım uygulamalarının daha geniş bir şekilde benimsenmesinin önünü açabilir.

Yerel ve Uluslararası İş Birliği: Hükümetler, sürdürülebilir finans için tutarlı küresel standartlar geliştirmek üzere uluslararası kuruluşlar, diğer hükümetler ve sektör paydaşlarıyla iş birliği yapabilir. Bu tür bir iş birliği, sürdürülebilir finans çabalarının küresel ölçekte koordineli ve etkili olmasını sağlar.

Özetle, hükümetler yasal düzenlemeler, teşvik politikaları, sınıflandırmalar ve uluslararası iş birliği yoluyla sürdürülebilir finansın teşvik edilmesinde çok yönlü bir rol oynamaktadır. Bu çabalar, sermayeyi çevrenin korunmasına, sosyal refaha ve uzun vadeli ekonomik sürdürülebilirliğe katkıda bulunan yatırımlara yönlendirmeyi amaçlamaktadır.

Hükümetlerin Rolüne Bir Örnek Olarak AB Taksonomisi

Resmi olarak "Sürdürülebilir yatırımları kolaylaştırmak için bir çerçeve oluşturulmasına ilişkin 18 Haziran 2020 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönetmeliği (AB) 2020/852" olarak bilinen AB Taksonomisi, Avrupa Birliği tarafından çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin belirlenmesine yardımcı olmak için oluşturulan bir sınıflandırma sistemidir.

AB Taksonomisi, iklim değişikliği sorununu ele almak ve sürdürülebilir finansmanı teşvik etmek için tasarlanmış bir araçtır. Bir ekonomik faaliyetin çevresel olarak sürdürülebilir kabul edilip edilemeyeceğini belirlemek için kriterler ve tanımlar ortaya koyar. Taksonomi, aşağıdakiler de dahil olmak üzere bir dizi çevresel hedefi kapsar:

- 1. İklim Değişikliğini Azaltma:** Sera gazı emisyonlarının azaltılmasına ve düşük karbon ekonomisine geçişte katkıda bulunan faaliyetler.
- 2. İklim Değişikliğine Uyum:** İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı dayanıklılığı artıran faaliyetler.
- 3. Su ve Deniz Kaynaklarının Sürdürülebilir Kullanımı ve Korunması:** Su yönetimi ve deniz ekosistemlerinin korunması ile ilgili faaliyetler.
- 4. Döngüsel Ekonomiye Geçiş:** Kaynak verimliliğini, atık azaltmayı ve geri dönüşümü destekleyen faaliyetler.
- 5. Kirlilik Önleme ve Kontrol:** Kirliliği önlemeyi ve çevreyi korumayı amaçlayan faaliyetler.
- 6. Biyoçeşitliliğin ve Ekosistemlerin Korunması ve Restorasyonu:** Biyolojik çeşitliliğin korunmasını ve ekosistem restorasyonunu destekleyen faaliyetler.

AB Taksonomisi, ekonomik faaliyetlerin çevresel sürdürülebilirliğini değerlendirmek ve iletmek için yatırımcılar, işletmeler ve politika yapımcılar için standartlaştırılmış bir çerçeve sağlar. Yatırımları, AB'nin çevresel hedefleriyle uyumlu, daha yeşil bir ekonomiye katkıda bulunan ve endüstrilerin çevresel etkilerini azaltan faaliyetlere yönlendirmeyi amaçlamaktadır.

AB içindeki finansal kurumların, şirketlerin ve diğer ekonomik aktörlerin kademeli olarak AB Taksonomi kriterlerini raporlama, açıklama ve yatırım kararlarına dahil etmeleri beklenmektedir. Taksonomi, AB'nin iklim ve sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşılmasına yardımcı olmak için sermayeyi çevresel ve sosyal açıdan sorumlu yatırımlara yönlendirmeyi amaçlayan AB'nin daha geniş sürdürülebilir finans gündeminin temel bir unsurudur.

Ulusal Taksonomi İhtiyacı-Yol Haritası

Etkin bir sürdürülebilir finans ekosistemi oluşturmak, sanayicilere ve KOBİ'lere finansman sağlamak amacıyla AB Taksonomisi gibi bir taksonominin Türkiye'de uygulanması kapsamlı bir strateji gerektirmektedir. Sınıflandırmayı şekillendirmeye ve sürdürülebilir finansmanın bu kuruluşlara transferini kolaylaştırmaya yardımcı olacak bazı adımlar ve düşünceler aşağıdaki gibi tanımlanabilir.

AB Taksonomisinin Uyarlanması: Türkiye, tanımlardaki tutarlılığı artırmak ve sınır ötesi yatırımları kolaylaştırmak için taksonomisini AB Taksonomisi ile uyumlu hale getirmeyi düşünebilir. Bu uyum, halihazırda AB çerçevesine aşına olan uluslararası yatırımcıların ilgisini çekmeye yardımcı olacaktır.

Yerel Bağlam için Özelleştirme: AB Taksonomisine uyum sağlarken, bunu Türkiye'nin kendine özgü ekonomik, sosyal ve çevresel koşullarına uyarlamak önemlidir. Türkiye'nin kendine özgü koşullarını yansıtacak şekilde eşiklerin, kriterlerin ve sektörlerin ayarlanması daha tutarlı olacaktır.

Paydaşların Katılımının Sağlanması: Devlet kurumları, sektör birlikleri, finans kurumları, çevre uzmanları ve KOBİ temsilcileri dahil olmak üzere geniş bir yelpazedeki paydaşlarla istişarede bulunmak çok önemlidir. Onların girdileri, sınıflandırmanın yerel ihtiyaçlara ve zorluklara göre uyarlanmasına yardımcı olabilir.

Açık ve Tutarlı Tanımlar: İşletmelerin neyin sürdürülebilir olarak nitelendirildiğini anlamasını sağlamak için sürdürülebilir faaliyetler ve sektörler için net

tanımlar geliştirilmeli. Bu netlik, sanayicileri ve KOBİ'leri faaliyetlerini buna göre düzenlemeye teşvik edecektir.

Kademeli Uygulama: En önemli çevresel etkiye sahip sektörlerle öncelik vererek sınıflandırma aşamalı olarak tanıtılmalı. Bu aşamalı yaklaşım, işletmelerin kademeli olarak geçiş yapmasına ve faaliyetlerini sürdürülebilirlik kriterlerini karşılayacak şekilde ayarlamasına olanak tanıyacaktır.

Kapasite Geliştirme ve Eğitim: Sanayicilerin ve KOBİ'lerin sınıflandırmanın sonuçlarını ve faaliyetlerini nasıl daha sürdürülebilir hale getirebileceklerini anlamalarına yardımcı olacak eğitim ve öğretim programları hazırlanmalı. Bu, atölye çalışmalarını, web seminerlerini ve çevrimiçi kaynakları içerebilir.

Teşvik ve Destek: Sürdürülebilir uygulamaları benimseyen işletmelere mali teşvikler, hibeler veya düşük faizli krediler sağlanmalı. Hükümet, sınıflandırma kriterlerini karşılayan işletmelere ödüller sunarak sürdürülebilir yatırımları teşvik edebilir.

Raporlama ve Şeffaflık: İşletmelerin sürdürülebilirlik çalışmalarını ve sınıflandırmaya uyumlarını açıklamalarını zorunlu kılan raporlama gereklilikleri geliştirilmeli. Şeffaf raporlama yatırımcılar ve müşteriler arasında güven oluşturur.

Teknik Yardım: İşletmelerin sürdürülebilirlik raporlaması ve uyumluluğu konusundaki karmaşıklıkları aşmalarına yardımcı olmak için teknik yardım ve destekler sağlanmalı. Bu özellikle sınırlı kaynaklara sahip KOBİ'ler için değerli olabilir.

Finansal Kurumlarla Ortaklıklar: Sürdürülebilir yatırımları destekleyen finansal ürünler geliştirmek için finansal kurumlarla iş birliği yapılmalı. Örneğin bankaların, sürdürülebilirlik kriterlerini karşılayan işletmelere kredi veya yatırım için uygun koşullar sunması için teşvik edilmesi elzemdir.

Sertifikasyon ve Doğrulama: İşletmelerin sınıflandırmaya uyumunu sertifikalandırmak ve doğrulamak için bir sistem oluşturulmalı. Bu, güvenilirliği artırır ve yalnızca gerçekten sürdürülebilir işletmelerin ilgili finansmandan yararlanmasını sağlar.

Uzun Vadeli Vizyon: Türkiye'de sürdürülebilir kalkınma için net ve uzun vadeli bir vizyon oluşturulmalı. Bu vizyon sınıflandırmanın uygulanmasına rehberlik edecek ve

İşletmelerin sürdürülebilirliği büyüme stratejilerinin ayrılmaz bir parçası olarak görmelerini teşvik edecektir.

Sürekli İnceleme ve İyileştirme: Değişen çevresel ve sosyal standartları yansıtacak şekilde sınıflandırma düzenli olarak gözden geçirilip güncellenmeli. Bu, çerçevenin zaman içinde geçerli ve etkili kalmasını sağlar.

Türkiye, bu adımları dikkatli bir şekilde değerlendirerek ve ilgili tüm paydaşların katılımını sağlayarak, sürdürülebilir finansmanı destekleyen, sanayicileri ve KOBİ'leri çevresel ve sosyal açıdan daha sorumlu uygulamalara geçmeye teşvik eden sağlam bir taksonomi tasarlayabilir.

Yeşil Tahvillerin İyi Örnekleri

Afrika Kalkınma Bankası (AfDB), Afrika'daki iklim değişikliğine uyum ve hafifletme projelerini finanse etmek için birkaç yeşil tahvil ihraç etti. 2021'de AfDB, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve sürdürülebilir tarım alanındaki projeleri finanse etmek için 1 milyar dolarlık yeşil tahvil ihraç etti. Tahvil 1,5 kat fazla talep gördü ve gelir, Afrika'nın sera gazı emisyonlarını azaltmasına ve enerji güvenliğini iyileştirmesine yardımcı olacak projeleri desteklemek için kullanılacak.

Dünya Bankası da önemli bir yeşil tahvil ihraççısıdır. 2021'de Dünya Bankası, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve sürdürülebilir ulaşımdaki projeleri finanse etmek için 1 milyar dolarlık yeşil tahvil ihraç etti. Tahvil 2,5 kat fazla talep gördü ve gelir, gelişmekte olan ülkelerin sera gazı emisyonlarını azaltmalarına ve hava kalitelerini iyileştirmelerine yardımcı olacak projeleri desteklemek için kullanılacak.

Yeni Zelanda'nın Auckland şehri, şehir binalarına güneş panelleri kurulumu, yeni bir elektrikli araç filosunun geliştirilmesi ve yeni bir atık-enerji santrali gibi bir dizi sürdürülebilirlik projesini finanse etmek için 2018'de 100 milyon dolarlık yeşil tahvil ihraç etti. Tahvil 2,5 kat fazla talep gördü ve gelirin Auckland'ın 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını %20 oranında azaltmasına yardımcı olması bekleniyor.

Iberdrola şirketi, yenilenebilir enerji projelerini finanse etmek için birkaç yeşil tahvil çıkaran İspanyol çok uluslu bir enerji şirkettir. 2021'de Iberdrola, İspanya'da yeni bir rüzgar santralini inşasını finanse etmek için 2 milyar Euro'luk bir yeşil tahvil ihraç etti. Tahvil 2,5 kat fazla talep gördü ve gelir, Iberdrola'nın 2030 yılına kadar

elektriğinin %60'ını yenilenebilir kaynaklardan üretme hedefine ulaşmasına yardımcı olacak.

Hindistan Hükümeti, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve sürdürülebilir ulaşımdaki projeleri finanse etmek için 2020'de 1 milyar dolarlık yeşil tahvil ihraç etti. Tahvil 3 kat fazla talep gördü ve gelir, Hindistan'ın sera gazı emisyonlarını azaltmasına ve hava kalitesini iyileştirmesine yardımcı olacak projeleri desteklemek için kullanılacak.

Londra şehri, yeni bir bölgesel ısıtma ağının inşası, yeni bir elektrikli araç filosunun geliştirilmesi ve şehir binalarına güneş panellerinin montajı dahil olmak üzere bir dizi sürdürülebilirlik projesini finanse etmek için 2019 yılında 500 milyon sterlinlik bir yeşil tahvil ihraç etti. Tahvil 2,5 kat fazla talep gördü ve gelirin Londra'nın 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını %60 oranında azaltmasına yardımcı olması bekleniyor.

Enel şirketi, yenilenebilir enerji projelerini finanse etmek için birkaç yeşil tahvil ihraç eden çok uluslu bir İtalyan enerji şirkettir. 2020'de Enel, İtalya'da yeni bir güneş enerjisi santralini inşasını finanse etmek için 1,5 milyar Euro'luk bir yeşil tahvil ihraç etti. Tahvil 2 kat fazla talep gördü ve gelir, Enel'in 2030 yılına kadar elektriğinin %55'ini yenilenebilir kaynaklardan üretme hedefine ulaşmasına yardımcı olacak.

Siemens şirketi, enerji verimliliği projelerini finanse etmek için birkaç yeşil tahvil çıkaran çok uluslu bir Alman mühendislik şirkettir. 2019'da Siemens, dünyanın dört bir yanındaki okullarda ve hastanelerde enerji verimli aydınlatma kurulumunu finanse etmek için 1 milyar Euro'luk bir yeşil tahvil ihraç etti. Tahvil 2,5 kat fazla talep gördü ve gelir Siemens'in 2025 yılına kadar karbon ayak izini %20 oranında azaltmasına yardımcı olacak.

Kurumsal ve Büyük Firmalar ile KOBİ'lerin Sürdürülebilir Finansa Erişimi

Kurumsal ve büyük şirketler, operasyonlarını çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) hususlarıyla uyumlu hale getirmek için giderek daha fazla sürdürülebilir finans uygulamalarını benimsemektedir. Öne çıkan yaklaşımlardan biri, bu faktörlerin iş stratejilerine, risk değerlendirmelerine ve yatırım kararlarına dahil edilmesini içeren ESG entegrasyonudur. Şirketler, operasyonlarının çevresel etkisini, sosyal sorumluluğunu ve yönetim yapısını değerlendirerek potansiyel riskleri ve fırsatları proaktif bir şekilde tanımlayabilir ve ele alabilir. Ayrıca, ESG performansının raporlanması günümüzde standart bir uygulama haline gelmiştir ve şirketlerin sürdürülebilirlik çalışmalarını paydaşlara şeffaf bir şekilde iletmesine olanak tanımıştır. Kapsamlı raporlar aracılığıyla emisyon azaltımı, çeşitlilik ve katılım ve etik yönetim gibi alanlardaki başarılarını sergileyebilmektedirler. Bu sürdürülebilir finans uygulamaları yalnızca bir şirketin sorumlu iş davranışına olan bağlılığını göstermekle kalmamakta, aynı zamanda itibarını artırarak, sosyal açıdan bilinçli yatırımcıların ilgisini çekmekte ve uzun vadeli finansal istikrara katkıda bulunmaktadır.

Sürdürülebilir Finansman Kaynaklarının KOBİ'lere Aktarımı

Sürdürülebilir finans araçlarından elde edilen kaynakların KOBİ (Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler) segmentine nasıl aktarıldığına ilişkin olarak, genellikle aşağıdaki adımları içerir:

1. İhracı Hazırlığı: Sürdürülebilir tahviller yoluyla fon toplamak isteyen KOBİ'lerin, tahvil ihracının amacını ve fonların sürdürülebilir projeler için nasıl kullanılacağını detaylandıran bir izahname gibi gerekli belgeleri hazırlaması gerekmektedir.

2. Tahvil İhracı: KOBİ piyasaya sürdürülebilir tahvil ihrac eder. Bu tahviller, faiz oranları ve vade tarihleri de dahil olmak üzere belirli şartlar ve koşullarla birlikte gelir.

3. Yatırımcı Katılımı: Sürdürülebilir projeleri desteklemekle ilgilenenler de dahil olmak üzere yatırımcılar, KOBİ tarafından ihrac edilen sürdürülebilir tahvilleri satın alır. Yatırım yaptıkları fonlar KOBİ'ye ihtiyaç duyduğu sermayeyi sağlamaktadır.

4. Proje Yürütme: KOBİ, sürdürülebilir tahvillerden elde edilen fonları sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu belirli projeleri finanse etmek için kullanır. Bu projeler yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, sosyal altyapı veya çevresel ve sosyal açıdan faydalı diğer girişimlerle ilgili olabilir.

5. Raporlama ve Şeffaflık: Şeffaflık taahhüdünün bir parçası olarak, KOBİ'ler tahvil sahiplerine ve yatırımcılara tahvillerle finanse edilen projelerin ilerlemesi ve etkisi hakkında sıklıkla düzenli güncellemeler sağlar. Bu, güvenin ve sorumluluğun korunmasına yardımcı olur.

6. Geri Ödeme ve Faiz: KOBİ, tahvillerin vade sonunda anaparasını yatırımcılara geri ödemekle yükümlüdür. Ayrıca tahvilin şartlarına göre periyodik faiz ödemeleri de yaparlar.

KOBİ'lerin Sürdürülebilir Finansa Erişimde Karşılaştığı Zorluklar

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ'ler) sürdürülebilir finansmana erişim ararken sıklıkla önemli engellerle karşılaşmaktadırlar. Büyük şirketlerin aksine, KOBİ'ler sürdürülebilirlik girişimlerine yatırım yapacak veya maliyetli sertifikasyon süreçlerinden geçecek finansal kapasiteye sahip olmayabilir. Bu mali kısıtlama, sürdürülebilir uygulamaları veya çevre dostu teknolojileri benimseme kapasitelerini engelleyebilir. Ayrıca KOBİ'ler sürdürülebilir finansman seçeneklerine ilişkin bilgi ve uzmanlık eksikliğiyle de mücadele etmektedirler. ESG kriterlerinin ve yeşil yatırım fırsatlarının karmaşıklaştığı günümüzde, özel sürdürülebilirlik departmanları olmayan küçük işletmeler için bu konuları ele almak için araştırmalar yapmak oldukça zor bir süreç olarak görülebilir. Sonuç olarak çevresel ve sosyal performanslarını artırmalarına yardımcı olabilecek potansiyel finansman yollarını kaçırabilirler. Bu engellerin aşılması, KOBİ'lerin daha sürdürülebilir ve sorumlu bir ekonomik ortama geçiş sürecine aktif olarak katılabilmelerini sağlamak açısından çok önemlidir.

Türkiye'de KOBİ'lerin sürdürülebilir finansmana daha rahat erişimini sağlamak için çeşitli kuruluşlar iş birliği yapabilir. Aşağıdaki kurumlar buna örnek verilebilir.

KOSGEB: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türkiye'deki küçük ve orta ölçekli işletmelerin ekonomideki rolünü ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini artırmak ve sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla kurulmuş kamu kurumudur. KOSGEB, finansmana erişim konusunda KOBİ'lerin desteklemek için bankalar, finans kurumları ve hükümet ile iş birliği yapabilir.

Bankalar ve Finans Kurumları: Bankalar, KOBİ'lerin

sürdürülebilir finansmana erişimini kolaylaştırmak için uygun kredi ürünleri ve finansal çözümler sunabilirler. Ayrıca, KOBİ'lerin sürdürülebilirlik kriterlerini karşılayan projeleri desteklemek için yeşil finansman ürünleri sunabilirler.

Hükümet ve Kamu Kurumları: Türkiye'de KOBİ'lerin sürdürülebilir finansmana erişimini teşvik etmek için hükümet ve kamu kurumları politika düzenlemeleri, vergi teşvikleri ve teşvik programları gibi önlemler alabilirler.

Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar): Sürdürülebilir finansmana erişimi destekleyen sivil toplum kuruluşları, KOBİ'lerin kapasitelerini artırmak, eğitim sağlamak ve finansman kaynaklarına erişimlerini kolaylaştırmak için iş birliği yapabilirler.

Üniversiteler ve Araştırma Kuruluşları: KOBİ'lerin sürdürülebilirlik konusunda daha bilinçli olmalarına yardımcı olmak için eğitim ve danışmanlık hizmetleri sunabilirler. Aynı zamanda sürdürülebilirlikle ilgili araştırmalar yaparak KOBİ'lerin daha yeşil ve sürdürülebilir iş uygulamalarını benimsemelerine katkı sağlayabilirler.

Uluslararası Finans Kurumları: Uluslararası finans kurumları, Türkiye'deki KOBİ'lerin sürdürülebilir finansmana erişimini artırmak için yerel finans kurumları ile iş birliği yapabilirler. Bu kurumlar genellikle sürdürülebilir projelere finansman sağlama konusunda deneyime sahiptirler.

Kamu-Özel Ortaklıkları (PPP'ler): Kamu-özel ortaklıkları, sürdürülebilir projelerin finansmanı ve uygulanması konusunda etkili bir iş birliği modeli olabilir. Kamu ve özel sektörün bir araya gelerek sürdürülebilirlik projelerini finanse etmeleri mümkün olabilir.

Aşağıdaki tabloda, uluslararası kuruluşların 2015-2018 yılları arasında sürdürülebilir finansman alanındaki finansman miktarları ve finansman sağladığı konular ele alınmıştır. Avrupa Yatırım Bankası, Dünya Bankası, Uluslararası Finans Kurumu, İslam Kalkınma Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının KOBİ segmentini ayrıcalıklandırdığı görülmektedir. Bu yaklaşım, hali hazırda KOBİ segmentine destek sağlayan kuruluşların bu payı arttırmasıyla, diğer kuruluşların da ayrıcalıklandırma için stratejiler geliştirmeye başlamasıyla ileriye taşınabilir.

Uluslararası Kuruluşların 2015-2018 Yılları Arasında Sürdürülebilir Finansman Alanındaki Finansman Miktarları ve Finansman Sağladığı Konular

Kuruluş Adı	Finansman Sağladığı Konular	Yatırımlar/Hibeler Finansman Miktarı (Milyon Euro) (2015-2018)
EBRD	Şirketler/Enerji/Altyapı/Finansal Kuruluşlar/Yeşil Ekonomiye Geçiş/Kapsayıcılık	1,593
European Union	Şirketler/Enerji/Yeşil Ekonomiye Geçiş/Kapsayıcılık	2,058
European Investment Bank	Sanayi/Doğal Kaynaklar/Kentsel Ulaşım/Bankacılık/Kobiler/Yeşil Ekonomiye Geçiş	1,355
World Bank	Enerji/Su ve Atık Su/Kentsel Ulaşım/Bankacılık/Kobiler/Yeşil Ekonomiye Geçiş/Gençlik ve Mülteciler	1,178
IFC	Sanayi/Enerji/Altyapı/Bankacılık/Kobiler/Sürdürülebilir Enerji	752
AIIB	Elektrik/Karayolu ve Demiryolu	174
IsDB	Sanayi/Doğal Kaynaklar/Karayolu ve Demiryolu/Bankacılık/Kobiler/Sürdürülebilir Enerji	1,103

Tüm bu kuruluşlar, KOBİlerin sürdürülebilir finansmana erişimini arttırmak için iş birliği yaparak, yeşil ve sürdürülebilir iş uygulamalarını teşvik edebilirler. Bu işbirlikleri hem KOBİlerin hem de Türkiye'nin sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlayabilir.

Kaynakların sürdürülebilir tahvillerden KOBİ segmentine aktarılması, bu küçük ve orta büyüklükte işletmelerin, normalde geleneksel yollarla finansmanı zor olabilecek projeler için sermayeye erişmelerine olanak tanımaktadır. Ayrıca sürdürülebilirlik ilkelerinin, çevre ve toplum üzerinde uzun vadeli olumlu etkileri olabilecek iş uygulamalarına entegre edilmesini de teşvik eder.

Sürdürülebilir Finans için Teknolojinin Önemi

Teknoloji, çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörlerinin finansal kararlara entegre edilmesine odaklanan sürdürülebilir finansmanın geliştirilmesinde hayati bir rol oynamaktadır.

Teknoloji sayesinde ESG faktörleriyle ilgili çok miktarda verinin toplanıp analiz edilmesi sağlanmaktadır. Bu veriler, şirketlerin ve projelerin sürdürülebilirlik performansının değerlendirilmesine yardımcı olarak yatırımcılara bilinçli kararlar almaları için değerli bilgiler sağlar. Teknoloji; iklim riskleri, tedarik zinciri zayıflıkları, mevzuata uygunluk ve yatırımların finansal performansını etkileyebilecek sürdürülebilirlikle ilgili diğer riskler dahil olmak üzere ESG faktörleriyle ilişkili risklerin değerlendirilmesine ve yönetilmesine yardımcı olur.

Dijital Platformlar ve Sürdürülebilir Finans

Teknoloji platformları, bireylerin sürdürülebilirlik değerleriyle uyumlu proje ve şirketlere doğrudan yatırım yapmalarına olanak tanıyarak sürdürülebilir finansın

demokratikleşmesine olanak tanımaktadır. Bu sayede normalde geleneksel finansman alamayacak olan yenilikçi ve etkili girişimlerin finanse edilmesine yardımcı olabilir.

Finansal Teknolojilerin Rolü

Finansal teknolojiler veya fin-tech, finans alanında sürdürülebilirlik gündemini yönlendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Fin-tech çözümleri, çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörlerini ön planda tutan yenilikçi finansal ürünler ve hizmetler geliştirmek için en son teknolojiden yararlanır. Bu teknolojiler, sürdürülebilir uygulamaların yatırım kararlarına, risk değerlendirmelerine ve raporlama süreçlerine entegrasyonunu kolaylaştırır. Fin-tech platformları, yatırımları ESG kriterlerine göre taramak için algoritmalar ve yapay zeka kullanarak yatırımcıların portföylerini değerleriyle uyumlu hale getirmesine olanak tanıyor. Ayrıca blockchain teknolojisi, sürdürülebilir finansal işlemlerde şeffaflık ve izlenebilirlik sağlayarak süreçte

güven ve hesap verebilirlik sağlar. Fin-tech, özünde, finans sektörünün daha sürdürülebilir ve sosyal açıdan sorumlu bir geleceğe doğru yeniden şekillendirilmesinde itici bir güçtür.

Dijital Bankacılık ve Ödeme Sistemleri

Dijital bankacılık ve ödeme sistemleri, sürdürülebilir finansın ayrılmaz bileşenleridir ve ilerlemesine önemli ölçüde katkıda bulunur. Bu teknolojiler kesintisiz ve verimli işlemlere olanak tanıyarak, kaynak yoğun ve çevresel açıdan etkili olabilen kağıt bazlı süreçlere bağımlılığı azaltır. Ayrıca sürdürülebilirlik hususlarının doğrudan finansal hizmetlere entegre edilmesi için bir platform sağlarlar. Örneğin, dijital bankacılık platformları ESG yatırımlarını takip etmek ve yönetmek için araçlar sunarak müşterilerin finansal tercihlerini sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu hale getirmelerine olanak tanımaktadır. Ayrıca dijital ödeme sistemleri, çevresel veya sosyal amaçlara yönelik nakitsiz bağışlar gibi girişimleri destekleyerek bireylerin ve işletmelerin sürdürülebilir çabalara katkıda bulunmasını kolaylaştırabilir. Genel olarak, bankacılık ve ödeme sistemlerinin dijitalleşmesi yalnızca kolaylık ve erişilebilirliği artırmakla kalmazken, aynı zamanda bireylere ve kuruluşlara çevresel ve sosyal açıdan daha bilinçli finansal kararlar alma gücü de vermektedir.

Veri Analitiği ve Sürdürülebilir Finans

Veri analitiği yatırımların sürdürülebilirlik hedeflerine olumlu ve olumsuz etkilerinin ölçülmesine olanak sağlamaktadır. Buna karbon emisyonlarının, su kullanımının, sosyal etki ölçümlerinin ve daha fazlasının izlenmesi dahildir. Doğru raporlama, yatırımcıların ve şirketlerin sürdürülebilirlik hedeflerine yönelik ilerlemeyi izlemelerine yardımcı olur.

Büyük Veri Analizi ve Tahmin Modelleri

Büyük Veri analizi ve gelişmiş tahmin modelleri Sürdürülebilir Finansın desteklenmesinde etkilidir. Bu teknolojiler, finansal kurumların ve yatırımcıların çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörleriyle ilgili büyük miktarda veriyi kullanarak daha bilinçli kararlar almalarını sağlıyor. Gelişmiş algoritmalar ve tahmine dayalı analitikler sayesinde bu araçlar, ESG hususlarıyla ilişkili potansiyel

riskleri ve fırsatları değerlendirebilir. Bu, daha doğru risk yönetimine olanak tanır ve yatırımcıların sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu proje ve şirketlere sermaye tahsis etmesine olanak tanır. Ek olarak, tahmin modelleri senaryo planlamasına yardımcı olarak iklim değişikliği, düzenleyici değişiklikler ve diğer sürdürülebilirlik ile ilgili konularla ilgili potansiyel zorlukların tahmin edilmesine ve azaltılmasına yardımcı olur. Temelde Büyük Veri analizi ve tahmin modelleri, yatırımları daha sürdürülebilir ve dayanıklı sonuçlara yönlendirmek için gereken önemli bilgileri sağlar.

Sürdürülebilirlik Performansı ve Risk Analizi

Veri analitiği, sürdürülebilir finans alanında, özellikle sürdürülebilirlik performansının değerlendirilmesinde ve risk analizinin yürütülmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Finans kurumları, gelişmiş analitik araçlardan yararlanarak şirketlerin ve projelerin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) performansını kapsamlı bir şekilde değerlendirebilir. Bu, yatırımcıların bilinçli kararlar almasına ve sermayeyi sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu çabalara yönlendirmesine olanak tanır. Ayrıca veriye dayalı risk analizi, iklimle ilgili riskler veya tedarik zincirindeki zayıflıklar gibi ESG faktörleriyle ilişkili potansiyel tehlikelerin belirlenmesine ve yönetilmesine yardımcı olmaktadır.

Yapay Zeka ve Sürdürülebilir Finans

Yapay zeka (AI), çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörleriyle ilgili büyük miktarda veriyi işlemek ve yorumlamak için güçlü araçlar sağlayarak sürdürülebilir finansa devrim yaratmaktadır. Yapay zeka, gelişmiş algoritmalar ve makine öğrenimi modelleri aracılığıyla, normalde fark edilmesi zor olabilecek eğilimlerin, kalıpların ve korelasyonların tanımlanmasını sağlar. Bu teknoloji, yatırımların ESG kriterlerine göre taranmasına yardımcı olarak portföylerin sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu olmasına olanak tanır. Ayrıca yapay zeka destekli risk değerlendirme modelleri, ESG ile ilgili potansiyel risklerin değerlendirilmesine ve azaltılmasına yardımcı olarak yatırımların dayanıklılığını artırır. Yapay zeka, süreçleri otomatikleştirerek ve optimize ederek sürdürülebilir finans girişimlerinin verimliliğine ve etkililiğine katkıda bulunmakta ve sonuç olarak çevresel ve sosyal açıdan daha sorumlu bir finansal ekosisteme geçişi sağlamaktadır. Algoritmalar ve makine öğrenimi modelleri aracılığıyla teknoloji, yatırımların ESG kriterlerine göre taranmasına yardımcı olur. Yatırımcıların sürdürülebilirlik hususlarını yatırım süreçlerine entegre etmelerine yardımcı olarak portföylerinin değerleri ve uzun vadeli hedefleriyle uyumlu olmasını sağlar. Robo-danışmanlar ve otomatik yatırım platformları, ESG tercihlerini ve hedeflerini önerilerine dahil edebilir. Bu imkan, yatırımcıların uzmanlık bilgisi gerektirmeden portföylerini sürdürülebilirlik hedefleriyle kolayca uyumlu hale getirmelerine olanak tanır.

Sonuç

Sürdürülebilirlik, dünyanın karşı karşıya olduğu çevresel, sosyal ve ekonomik sorunlarla başa çıkmanın anahtarıdır. Bu raporda, sürdürülebilirliğin neden önemli olduğunu, sürdürülebilir finansın ne olduğunu, sürdürülebilir tahvillerin kullanım alanlarını ve iyi örneklerini, hükümetlerin sürdürülebilir finansı teşvik etmedeki rolünü, AB Taksonomisi ve Türkiye’deki taksonomi ihtiyacını ve sürdürülebilir finansman kaynaklarının KOBİ segmentine aktarılması konularını ele aldık.

Sonuç olarak, sürdürülebilirlik, gezegenimizin ve toplumumuzun geleceği için vazgeçilmezdir. Sürdürülebilir finans, bu hedeflere ulaşmada önemli bir araç olarak öne çıkar.

• Sürdürülebilir tahviller gibi finansal enstrümanlar, bu ilkeyi desteklemek için kullanılan etkili araçlardır ve örneklerinden ilham alınabilir.

• Hükümetlerin sürdürülebilir finansı teşvik etmedeki rolü, politika oluşturma, düzenleme ve teşvik mekanizmaları oluşturarak büyük önem taşır. AB Taksonomisi gibi uluslararası standartlar, sürdürülebilirliği teşvik etmek için kılavuzluk ederken, Türkiye gibi ülkeler de kendi taksonomi sistemlerini oluşturmalıdır.

• Sürdürülebilir finansın geliştirilmesi adına fin-tech, dijitalizasyon, veri analitiği ve yapay zeka konularında destekler sağlanmalıdır. Hükümet, bu teknolojik çerçevelerin geliştirilmesine ve uygulanmasına öncelik vererek, çevreye daha duyarlı ve sosyal açıdan sorumlu bir ekonomik ortama yönelik çabalarını önemli ölçüde destekleyebilir.

• Son olarak, sürdürülebilir finansman kaynaklarının KOBİ segmentine aktarılması, iş dünyasının sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasına yardımcı olabilir ve bu çabaların başarısına katkıda bulunabilir. Gelecekte daha sürdürülebilir bir dünya için, sürdürülebilir finansın yaygınlaştırılması ve desteklenmesi önemlidir.

Kaynaklar

<https://www.icmagroup.org/assets/documents/Sustainable-finance/2022-updates/Green-Bond-Principles-June-2022-060623.pdf>

<https://www.climatebonds.net/market/data/>

<https://newsroom.bankofamerica.com/content/newsroom/press-releases/2022/11/bank-of-america-issues-its-third-equality-progress-sustainability.html#:~:text=Bank%20of%20America%20announced%20today,economic%20opportunity%20and%20environmental%20sustainability.>

<https://www.mdpi.com/1911-8074/16/3/184>

<https://www.bbva.com/en/sustainability/bbva-and-ifc-announce-launch-of-first-blue-bond-in-colombia/>

https://www.linkedin.com/posts/laurence-peszez_bnp-paribas-partners-with-underwater-gardens-activity-7072542788608765952-3vU5/?utm_source=share&utm_medium=member_desktop

<https://about.bankofamerica.com/en/making-an-impact/charitable-foundation-funding>

<https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/sustainability-in-global-transaction-banking-a-market-imperative#/>

<https://www.business.hsbc.com.cn/en-gb/campaigns/sustainable-finance/sustainable-supply-chain-financing>

<https://pvh.com/news/pvh-hsbc-partnership>

<https://newsroom.bankofamerica.com/content/newsroom/press-releases/2022/11/bank-of-america-and-crossboundary-energy-join-forces-to-expand-r.html>

<https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/876671/dfi-bcf-joint-report-2023-update.pdf>

<https://www.adb.org/what-we-do/energy-transition-mechanism-etm>

<https://newsroom.bankofamerica.com/content/newsroom/press-releases/2023/06/bofa-surpasses--500-million-in-equity-investments-to-support-min.html>

<https://www.bbva.com/en/sustainability/in-2022-bbva-channeled-e50-billion-into-sustainable-business-a-41-increase/>

https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

<https://www.afdb.org/en/financial-information/investor-resources/capital-markets/green-bond-program>

<https://treasury.worldbank.org/en/about/unit/treasury/ibrd>

<https://www.aucklandcouncil.govt.nz/about-auckland-council/investor-centre/information-for-investors/Pages/green-bonds.aspx>

https://www.iberdrola.com/documents/20125/42166/Iberdrola_Framework_for_Green_Financing.pdf/61fc157f-f5c3-70af-379f-ceb0b74c6fe8?t=1630654951081

<https://blogs.worldbank.org/climatechange/india-incorporates-green-bonds-its-climate-finance-strategy>

<https://www.cityoflondon.gov.uk/assets/Business/Sustainable-Finance-Framework-Assessment.pdf>

<https://www.enel.com/investors/investing/sustainable-finance/green-bonds>

<https://assets.siemens-energy.com/siemens/assets/api/uuid:6921497e-4df8-4c8d-b5d2-7c057914377c/brochure-green-bond-framework.pdf>

<https://ticaret.gov.tr/data/643ffd6a13b8767b208ca8e4/YMEP%202022%20Faaliyet%20Raporu.pdf>

<https://www.cop28.com/en/schedule>

<https://www.smeunited.eu/news/mind-the-sme-gap-smeunited-at-cop28-in-dubai>, <https://intracen.org/news-and-events/news/what-did-cop28-mean-for-small-businesses>

<https://www.theguardian.com/environment/2023/dec/06/700m-pledged-to-loss-and-damage-fund-cop28-covers-less-than-02-percent-needed>

https://prod-cd-cdn.azureedge.net/-/media/Project/COP28/COP28_The-UAE_Consensus_Brochure_19122023.pdf?rev=8415d617d79845d1a7fb99c3b77c0e87

<https://www.worldbank.org/en/news/speech/2023/12/01/remarks-by-world-bank-president-ajay-banga-at-transforming-climate-finance-event#:~:text=Today%2C%20the%20World%20Bank%20is,more%20than%20the%20original%20target.>

<https://www.theguardian.com/environment/2023/dec/07/carbon-pricing-would-raise-trillions-needed-to-tackle-climate-crisis-says-imf>

https://yesilgazete.org/cop28-erdogan-iklim-zirvesinde-artistan-azaltim-hedeflerini-ovdu/#google_vignette

Bosmans, Pieter, and Frederic de Mariz. 2023. "The Blue Bond Market: A Catalyst for Ocean and Water Financing" *Journal of Risk and Financial Management* 16, no. 3: 184. <https://doi.org/10.3390/jrfm16030184>

Broccardo, L., Zicari, A., Jabeen, F., & Bhatti, Z. A. (2023). How digitalization supports a sustainable business model: A literature review. *Technological Forecasting and Social Change*, 187, 122146.

Portney, K. E. (2015). *Sustainability*. MIT Press.

Pu, G., Qamruzzaman, M. D., Mehta, A. M., Naqvi, F. N., & Karim, S. (2021). Innovative finance, technological adaptation and SMEs sustainability: the mediating role of government support during COVID-19 pandemic. *Sustainability*, 13(16), 9218.

Smedby, N., & Quitzau, M. B. (2016). Municipal governance and sustainability: The role of local governments in promoting transitions. *Environmental Policy and Governance*, 26(5), 323-336.

Shields, J., & Shelleman, J. M. (2015). Integrating sustainability into SME strategy. *Journal of Small Business Strategy* (archive only), 25(2), 59-78.

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

iso.org.tr